

HORN JÁNOS

**A földtan és a bányászat
Kossuth-, Állami és Széchenyi-díjasai
1948 - 1999**

*A múlt az egyetlen emberi valóság,
csak a múlttal alkotjuk meg a jövőndőt.*

Anatole France

Horn János

**A FÖLDTAN ÉS A BÁNYÁSZAT
KOSSUTH-, ÁLLAMI ÉS SZÉCHENYI-DÍJASAI
1948-1999**

Budapest, 2002.

A könyv megjelenését támogatták:

Bakonyi Bauxitbánya Kft.

Dr. Horn János

Dr. Kapolyi László

Központi Bányászati Múzeum

Magyar Bányászati Hivatal

Magyar Geofizikusok Egyesülete

Magyar Olajipari Múzeum

Magyarhoni Földtani Társulat

Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület

Recski Ércbánya Rt.

Schalkhammer Antal

System Consulting Rt.

*

A könyv kereskedelmi forgalomba nem kerül.

Kiadja:

a Bányász Kultúráért Alapítvány,

aki ezúton fejezi ki köszönetét a támogatóknak.

ISBN: 963 00 9576 9

Felelős vezető: Nagy Béla

Nyomás: Regiszter Kiadó és Nyomda Kft.

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	5
A Kossuth-, Állami- és Széchenyi-díjak rövid története	7
A díjakra vonatkozó főbb jogszabályok	9
A díjak adományozására javaslattevő bizottságok története	49
A földtan és a bányászat Kossuth-, Állami- és Széchenyi-díjasai (1948-1999) ...	73
A korabeli híradásokból	107
Összesítő táblázatok	127
Irodalomjegyzék	131

ELŐSZÓ

A magyar földtan és bányászat területén 1948-1999. között dolgozóknak tiszteleg ez a könyv.

Ebben az időszakban több politikai erő illetve kormány volt hatalmon, a földtan és főleg a bányászat megítélése nem volt mindig egyforma súlyú. Volt olyan időszak amikor a bányászat vezető iparág volt, volt amikor nem. Hol a gazdaságpolitika határozta meg létét, hol az ismert ásványvagyon, hol pedig a gazdaságossági megítélés mondott igent vagy nemet a bányászatra. Az adott időszak kitüntetéseinek, díjainak az adományozása is ezt a hullámot követte.

Tiszteleg ez a könyv mindazoknak az embereknek – a fizikai munkástól a mérnöki, a tudósi – akik embert próbáló munkát végeztek a föld alatt és föld felett. Ezek mögött a díjak mögött olyan emberek állnak, akik küzdelmükről, helytállásukról, kitartásukról bizonyosságot adtak a szakma megmaradásáért.

Sajnos sokan már nem lehetnek közöttünk.

A kötet tényszerű, természetesen nem is lehet cél bármilyen értékelés. A munkahelyek, foglalkozások tekintetében az átadáskori állapotot tünteti fel. Nem közli a díj adományozása óta betöltött tisztségeket és a kitüntetett személy díjazás óta eltelt időben elért eredményeit, az azóta megszerzett tudományos fokozatát.

A díjak indokolásánál – a terjedelem miatt – rövidítést kellett alkalmazni, de a lényegét változtatlanul tartalmazza. Azonos munkáért adományozott megosztott díj esetén az alfabetikus sorrend alapján az indoklás egyszer szerepel, továbbiakban csak a hivatkozás. •

Ez az összeállítás is igazolja, hogy az elmúlt több mint félévszázadban a földtan és bányászat területén milyen kiemelkedő értékeket hoztak létre, melyre nemcsak a szakma, hanem hazánk minden állampol-

gára büszke lehet, de ugyanakkor sajnálattal állapítható meg, hogy az elmúlt évtizedben a szakma megítélése igaztalanul leértékelődött.

Bizton remélem azonban, hogy a jelen és jövő olvasói részére sikerült a díjakon keresztül a magyar történelem sajátos jegyeit magán viselő korszakának, szakmai dokumentumait bemutatni.

Budapest, 2002. március 15.

Dr. Horn János

A KOSSUTH-, ÁLLAMI- ÉS SZÉCHENYI-DÍJAK RÖVID TÖRTÉNETE

1948. február 13-án az Országgyűlés 45. ülésén tárgyalta meg a Kossuth-díj alapításáról szóló, a vallás- és közoktatási miniszter által benyújtott törvényjavaslatot. Andics Erzsébetnek (Magyar Kommunista Párt) a törvényjavaslat előadójának beszéde után Ilku Pál (Magyar Kommunista Párt), Csala István (Független Kisgazda Párt), Kárpáti Antal (Szociáldemokrata Párt), Horváth János (Nemzeti Paraszt Párt), Lukács Vilmos (Független Magyar Demokrata Párt), Vészy Mátyás (Polgári Demokrata Párt), Bálint Sándor (Demokrata Néppárt) szoltak hozzá. Minden hozzászóló beszéde végén a törvényjavaslat elfogadását javasolta.

A hozzászólásokra Ortutay Gyula miniszter válaszolt. Válaszában többek között ígéretet tett arra is, hogy a Kossuth díj – melynek ünnepélyes átadására minden év március 15-én kerül sor – odaítélése mindig a nemzet végső érdekeit, a nemzet legmagasabb értékeit szolgálja és semmi más szempontot.

Czéh József jegyző felolvasta a törvényjavaslat címét és 1-6 §-át, amelyeket az Országgyűlés hozzászólás nélkül elfogadott.

1963. decemberében az Elnöki Tanács Kállai Gyula előterjesztésében tárgyalta meg és elfogadta azt az előterjesztést, hogy jövőben a Kossuth díjat a Kormány csak művészeti tevékenységért, a tudományos és fizikai munkáért elért eredményekért Állami Díjat adományozzák. Változás volt az is, hogy a díjak átadására a jövőben április 4-én kerül sor, így az átmenet miatt 1964-ben kitüntetések átadására nem került sor.

1990. január 25-én az Országgyűlés az Igazságügyi Minisztérium előterjesztésében tárgyalta a Kossuth-díjról és Széchenyi-díjról szóló 558. számú törvényjavaslatot. A törvényjavaslatot dr. László Jenő államtitkár terjesztette elő. A kulturális bizottság véleményét, javaslatát dr. Tóth János a bizottság elnöke ismertette.

A törvényjavaslathoz hozzászóltak: dr. Bognár József, dr. Eke Károly, Ördög Ferenc, dr. Cselötei László, dr. Glatz Ferenc.

A kulturális bizottság módosított javaslatokat terjesztett elő, amit a korabeli jegyzőkönyv szerint az Országgyűlés elfogadott.

A DÍJAKRA VONATKOZÓ FŐBB JOGSZABÁLYOK

XVIII. törvénycikk a „Kossuth-díj” alapításáról*

1.§ A magyar törvényhozás 1848 március tizenötödikének a százados évforduló alkalmából való méltó megörökítése céljából a magyar alkotó munka jutalmazására „Kossuth-díj”-at alapít.

2.§ (1) Az 1. §-ban meghatározott célból minden évben huszonöt, egyenként húszezer forintos és ötven, egyenként tízezer forintos „Kossuth-díj” osztható ki.

(2) A „Kossuth-díj”-jal tudósokat és művészeket, az újjáépítés terén az alkotó munkában kiváló teljesítményeket elért testi és szellemi dolgozókat; munkásokat; üzemi mérnököket, gazdákat, nevelőket, orvosokat stb., továbbá a katonai tudományokban, valamint az alapvető szervezési munkában legjelentősebb eredményeket felmutató személyeket kell jutalmazni.

3.§ (1) A „Kossuth-díj”-ra javaslatba hozott személyek kijelölésére a vallás és közoktatásügyi miniszter elnöklete alatt huszonnyolc tagú jelölőbizottságot kell szervezni.

(2) A „Kossuth-díj” odaitéléséről a jelölőbizottság javaslata alapján a minisztertanács dönt.

(3) A bizottság összetételét, működését és a különböző alkotó munkában résztvevők között a díjelosztás arányát a kormány rendelettel szabályozza.

4.§ A „Kossuth-díj”-akat minden év március havának tizenötödik napján a köztársasági elnök adja ki.

5.§ a „Kossuth-díj”-ról és a 3. §-ban említett bizottság működésével kapcsolatos költségekről a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésében kell gondoskodni.

6.§ A jelen törvény kihirdetésének napján lép hatályba; végrehajtásáról a kormány gondoskodik.

* Megjelent az Országos Törvénytár 1948. évi március hó 3-án kiadott 11. számában.

Kiadatott 1948 március 3-án

1948. ÉVI ORSZÁGOS TÖRVÉNYTÁR

1948. ÉV XVIII. TÖRVÉNYCIKK

a „Kossuth-díj” alapításáról.

Emlékezetül adom mindenkinek, akit illet, hogy Magyarország Országgyűlése a következő törvénycikket alkotta:

1. §. A magyar törvényhozás 1848. március tizenötödikének a százados évforduló alkalmából való méltó megörökítése céljából a magyar alkotó munka jutalmazására »Kossuth-díj«-at alapít.

2. §. (1) Az 1. §-ban meghatározott célból minden évben huszonöt, egyenkint húszezer forintos és ötven, egyenkint tízezer forintos »Kossuth-díj«-ot osztható ki.

(2) A »Kossuth-díj«-jal tudósokat és művészeket, az újjáépítés terén az alkotómunkában kiváló teljesítményeket elért testi és szellemi dolgozókat; munkásokat, üzemi mérnököket, gazdákat, nevelőket, orvosokat stb., továbbá a katonai tudományokban, valamint az alapvető szervezési munkában legjelentősebb eredményeket felmutató személyeket kell jutalmazni.

3. §. (1) A »Kossuth-díj«-ra javaslatba hozott személyek kijelölésére a

vallás és közoktatásügyi miniszter elnöksége alatt huszonnyolc tagú jelölő bizottságot kell szervezni.

(2) A »Kossuth-díj« odaítéléséről a jelölő bizottság javaslata alapján a minisztertanács dönt.

(3) A bizottság összetételét, működését és a különböző alkotó munkában résztvevők között a díjelosztás arányát a kormány rendelettel szabályozza.

4. §. A »Kossuth-díj«-akat minden év március havának tizenötödik napján a köztársasági elnök adja ki.

5. §. A »Kossuth-díj«-ról és a 3. §-ban említett bizottság működésével kapcsolatos költségekről a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésében kell gondoskodni.

6. §. A jelen törvény kihirdetésének napján lép hatályba; végrehajtásáról a kormány gondoskodik.

E törvény cikk kihirdetését elrendelem.

Ezt a törvény cikket mint a nemzet akaratát mindenki köteles megtartani.

Kelt Budapesten, ezerkilencszáznegyvennyolcadik évi február hó huszonhatodik napján.

Tildy Zoltán s. k.
köztársasági elnök

(P. H.)

Dinnyés Lajos s. k.
miniszterelnök

**A Magyar Köztársaság kormányának
1900/1948. Korm. számú rendelete
a „Kossuth-díj” alapításáról szóló 1948. XVIII. törvénycikk
végrehajtása tárgyában.**

A Magyar Köztársaság kormánya az 1948. XVIII. tc. 6.§-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1.§

(1) A magyar alkotó munka jutalmazására, 1948. március tizenötödike századik évfordulójának méltó megörökítése céljából huszonöt, egyenként húszezer forintos és ötven, egyenként tízezer forintos „Kossuth-díj” osztható ki.

(2) Az (1) bekezdésben megállapított díjak mindegyike csak akkor adható ki, ha azokra megfelelő számú és minden tekintetben érdemes jelölt hozható javaslatba. Ha kellő számú érdemes jelölt nem volna javasolható, megfelelő számmal kevesebb díjat kell kiosztani; ha pedig a húszezer forintos díjra nem lehet megfelelő számú, arra érdemes személyt javaslatba hozni viszont a tízezer forintos díjjal jutalmazható személyek száma ötvennél több, egy vagy több húszezer forintos díjat tíz-tízezer forintra felosztva lehet kiosztani.

2.§

A „Kossuth-díjakat” az arra érdemes személyek között a következő megosztás szerint kell kiosztani:

1. a természettudományok fizikai-, kémiai-, élettani-, orvosi-, mezőgazdasági-, műszaki-, asványtani-, földtani-, mennyiségtani- és csillagászati stb. tudományok terén elért kiváló eredmények jutalmazására hét húszezer és nyolc tízezer forintos díjat;

2. a szellemtudományok (társadalomtudomány, közgazdaságtudomány, történelem, filozófia, lélektan, pedagógia, jog- és államtudomány, földrajz, irodalomtörténet, művészet-történet, nyelvészet, néprajz stb.) terén elért kiváló eredmények jutalmazására három húszezer forintos és hét tízezer forintos díjat;

3. a művészet és irodalom (szépirodalom, zene, festészet, szobrászat, építőművészet, színművészet, film, iparművészet, publicisztika, stb.) terén elért kiváló eredmények jutalmazására hét húszezer forintos és nyolc tízezer forintos díjat;

4. az újjáépítés terén gyakorlati munkában elért legkiválóbb teljesítmények jutalmazására huszonhárom díjat, mégpedig az új munkamódszerek bevezetéséért fizikai dolgozóknak három húszezer és hat tízezer forintos díjat, mérnököknek két húszezer és négy tízezer forintos díjat, a belterjes mezőgazdaságban kimagasló eredményeket elért gazdáknak két húszezer és hat tízezer forintos díjat;

5. a demokratikus nevelés gyakorlati munkájában elért eredményekért négy tízezer forintos díjat, a közegészségügy gyakorlati fejlesztése terén legeredményesebben működő személyeknek négy tízezer forintos díjat, és a közigazgatás fejlesztése terén kifejtett munkában legjelentősebb eredményeket elért személyek jutalmazására két tízezer forintos díjat;

6. a hadi tudományok és a fegyveres erők fejlesztése terén kifejtett munkával legjelentősebb eredményeket elért személyek jutalmazására egy húszezer és egy tízezer forintos díjat.

3.§

(1) A Kossuth-díjban részesíthető személyeket a jelölőbizottság (4.§) hivatalból állapítja meg. A jelölőbizottság ebben a munkájában igénybe veszi a szakszervezetek és egyéb érdekképviselők, valamint az egyetemek, tudományos intézetek, stb. közreműködését.

(2) A Kossuth-díj odaítélése terén egyéni kérelmeket és pályázati kérvényeket előterjeszteni nem lehet.

4.§

(1) A Kossuth-díj odaítélésére a jelölőbizottság tesz javaslatot.

(2) A jelölőbizottság elnökből és huszonnyolc tagból áll. Elnöke a vallás- és közoktatásügyi miniszter. Tagjait a vallás- és közoktatásügyi miniszter javaslata és a minisztertanács döntése alapján egy év tartamára a miniszterelnök nevezi ki. A kinevezésre javaslatba hozott személyeket úgy kell kiválasztani, hogy azok a 2.§-ban felsorolt csoportok szakérdekeinek megfeleljenek.

5.§

A jelölőbizottság adminisztratív munkáját a titkár irányítja, akit a vallás- és közoktatásügyi miniszter egy év tartamára biz meg. A titkár, a jelölőbizottság és az előkészítő bizottságok (6.§) előadója, szavazati joga nincs. Az

adminisztratív feladatok ellátásához szükséges személyzetet a vallás- és közoktatásügyi miniszter bocsátja rendelkezésre.

6.§

A jelölőbizottság a 2.§ 1-6. csoportjainak megfelelően hat előkészítő bizottságot alakít. Az előkészítő bizottságnak öt-öt tagja van. Az előkészítő bizottság tagjait a jelölőbizottság saját tagjai közül szótöbbséggel választja; elnökét az előkészítő bizottság szótöbbséggel választja meg. Az előkészítő bizottságba a bizottság elnöke a szükséghez képest szakértőket hívhat meg, akik véleményüket az előkészítő bizottságban előterjesztik; szavazati joguk nincs.

7.§

(1) Az előkészítő bizottság az érdemesség megállapításában csupán a valóban kimagasló teljesítményeket veheti figyelembe. Ha az alkotó munka valamelyik területén az illető évben elért valóságos teljesítmény nem éri el a kívánt mértéket, díj odaítélésére javaslatot tenni nem lehet.

(2) Ha az előkészítő bizottság úgy találja, hogy a díjra érdemes személyek száma nem meríti ki az illető csoportban kiosztható díjak számát, kevesebb díj odaítélésére tesz javaslatot. Viszont, ha az előkészítő bizottság megítélése szerint több személy ért el olyan egyformán értékes, kiváló eredményt, amelyet jutalmazni kellene, javaslatot lehet tenni a jelölő bizottságnak arra, hogy az illető csoportban több díjat osszanak ki, mint amennyit a 2.§ szerint kiosztani lehetne, esetleg egy vagy több húszezer, illetőleg tízezer forintos díjat több személy közt osszanak meg. Az újjáépítés terén kimagasló eredményekért kiadandó díjak csoportoknak is odaítélhetők, amennyiben a kimagasló eredményt a csoport tagjai együttes munkával érték el. Ebben az esetben a díj vagy díjak a csoport tagjai közt osztandók fel. A jelölőbizottság az előkészítő bizottságok ilyen értelmű javaslata tekintetében szótöbbséggel határoz.

8.§

(1) Az 1948. március tizenötödik napján Kossuth-díjjal jutalmazott személyek kiválasztásánál a 2.§ 1-2. és 3. pontjaiban meghatározott csoportoknál az érdekelt személyek teljes munkásságát, míg a 2.§ 4-5. és 6. pontjaiban meghatározott csoportokba tartozó személyek kiválasztásánál az 1945. év január hó első napja után végzett munkásságot kell figyelembe venni.

(2) Az 1949. évben a Kossuth-díj odaítélése tekintetében a tudomány, irodalom és művészet (2.§ 1., 2. és 3.) terén kifejtett munkásság elbírálásánál 1945. év január hó első napja után, az újjáépítés terén (2.§ 4., 5. és 6.) elért kiváló teljesítmény elbírálásánál pedig az előző naptári évben elért eredményeket kell figyelembe venni.

(3) Az 1950. évtől kezdődően a Kossuth-díj odaítélése tekintetében a 2.§ minden csoportjánál csak az előző naptári évben elért eredményeket lehet figyelembe venni.

9.§

A jelölőbizottság javaslatát a vallás- és közoktatásügyi miniszter a határozat meghozatala céljából a minisztertanács elé terjeszti. A minisztertanács által Kossuth-díjban részesített személyeknek a díjat a köztársasági elnök nyújtja át március hó tizenötödik napján. A díj átnyújtásával egyidejűleg kell kiosztani a díj adományozásáról szóló oklevelet is.

10.§

(1) A Kossuth-díjjal jutalmazottaknak annak a munkásságnak a megjelölésénél, melynek alapján a díjat elnyerte, joga van a „Kossuth-díjas” elnevezés használatára, (Kossuth-díjas mérnök, Kossuth-díjas író, stb.)

(2) A húszezer forintos „Kossuth-díj”-jal jutalmazott személy a „Kossuth-díj” arany díszjelvényének viselésére, a tízezer forintos „Kossuth-díj”-jal jutalmazott, vagy csoportosan jutalmazott személy pedig a „Kossuth-díj” ezüst díszjelvényének viselésére jogosult. A díszjelvény alakját és viselésének módját a vallás- és közoktatásügyi miniszter állapítja meg.

11.§

A díjban részesülő személyek előtt a kiosztás napján a jelölőbizottság egy tagja megemlékezik Kossuth Lajosról, az 1848-as forradalom és szabadságharc hősről és a Kossuth-díj jelentőségéről.

12.§

A Kossuth-díjat a törvényes örökösöknek kell kiadni abban az esetben, ha a Kossuth-díjban részesülő személy a Kossuth-díj kiosztásakor már nincs életben.

13.§

A Kossuth-díj adó- és illetékmentes.

14.§

A Kossuth-díjakat, valamint a jelölőbizottság működésével és a díjak kiosztásával kapcsolatos költségeket a válás- és közoktatásügyi tárca költségvetésében kell előírározni. A ki nem osztott Kossuth-díjakat a pénzügyminiszter által megállapított csekkszámára kell visszafizetni.

15.§

A jelölőbizottság tagjai megbízatásuk tartama alatt Kossuth-díjban nem részesíthetők.

16.§

A jelölő és előkészítő bizottság tanácskozásai bizalmasak és azokat hivatali titokként kell kezelni.

17.§

A jelölőbizottság működésének részletes szabályait a bizottság által készített ügyrend tartalmazza.

18.§

A jelen rendelet kihirdetése napján lép hatályba; az 1.900/1948. Korm. számú rendelet (Magyar Közlöny - Rendeletek Tára 39. szám) és a 2.650/1948. Korm. számú rendelet (Magyar Közlöny - Rendeletek Tára 53-54. szám) hatályát veszti.
Budapest, 1948. évi március hó 12-én.

Dinnyés Lajos s.k.
miniszterelnök

**44/1950. (II.4.) M.T. számú rendelet
a „Kossuth-díj”-ra vonatkozó jogszabályokban a
vallás- és közoktatásügyi miniszter részére biztosított
jogkörnek a népművelési miniszterre való
átszállása tárgyában.**

(Közigazgatási rendszám: 3.926.)

A Magyar Népköztársaság minisztertanácsa az 1949. XV. tv. 3.§-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1.§

A népművelési miniszter ügykörének ideiglenes megállapítása tárgyában ki bocsátott 4.267/1949. (X. 5.) M.T. számú rendelet a következő rendelkezésekkel egészítették ki.

2.§

A „Kossuth-díj” alapításáról szóló 1948. XVII. törvényben és az annak végrehajtása tárgyában kibocsátott jogszabályokban a vallás- és közoktatásügyi miniszter részére biztosított jogkört a népművelési miniszter gyakorolja.

3.§

Az 1948. XVIII. tv. 5.§-ában említett költségek fedezéséről a népművelési tárca költségvetésében kell gondoskodni.

Dobi István s.k.
a Minisztertanács elnöke

**1951. évi 3. számú törvényerejű rendelet
a „Kossuth-díj” alapításáról
szóló 1948. évi XVIII. törvény módosításáról.**

Kihirdetés napja: 1951. január 14.

1.§

A „Kossuth-díj” alapításáról szóló 1948. évi XVIII. törvény (továbbiakban: Törvény) 2.§-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) Az 1.§-ban meghatározott célból minden évben valóban rendkívüli értékű alkotásokért Ötvenezer forintos, továbbá Húszezer forintos és Tízezer forintos „Kossuth-díj”-ak oszthatók ki.

(2) A „Kossuth-díj”-jal a tudomány, művészet és irodalom terén, valamint a szocialista építőmunkában legjelentősebb eredményeket felmutató személyeket kell jutalmazni.”

2.§

A Törvény 3.§-ának (1) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) A „Kossuth-díj”-ra javaslatba hozott személyek kijelölésére a népművelési miniszter elnöklete alatt jelölőbizottságot kell szervezni.

(3) A jelölőbizottság megalakítását és működését a minisztertanács rendelettel szabályozza.”

Rónai Sándor s.k.
a Népköztársaság Elnöki
Tanácsának elnöke

Szabó Piroska s.k.
a Népköztársaság Elnöki
Tanácsának titkára

**19/1951(I.20.) M.T. számú rendelet
a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1951. évi 3-as számú
törvényerejű rendeletének végrehajtása tárgyában.**
(Közigazgatási rendszám: 3.926.)

1.§

(1) Minden év március havának 15. napján valóban rendkívüli értékű alkotásokért Ötvenezer forintos „Kossuth-díj”-jal, továbbá Húszezer forintos és Tízezer forintos „Kossuth-díj”-jal lehet jutalmazni azokat a személyeket, akik a tudomány, művészet és irodalom terén, valamint a szocialista építőmunkában a legjelentősebb eredményeket mutatták fel.

(2) A „Kossuth-díj”-at csoportoknak is oda lehet ítélni, ha a kimagasló eredményt a csoport tagjai együttes munkával érték el.

(3) A „Kossuth-díj” odaítélésénél az előző évben elért eredményeket kell figyelembe venni.

2.§

„Kossuth-díj”-jal jutalmazhatók azok, akik

1. a természettudományok (fizikai-, kémiai-, élettani-, orvosi-, mezőgazdasági-, műszaki-, ásványtani-, földtani-, mennyiségtani-, csillagászati-, stb. tudományok) terén,

2. a társadalomtudományok (politikai gazdaságtan, történelem, filozófia, lélektan, pedagógia, jog- és államtudomány, földrajz, irodalomtörténet, művészettörténet, nyelvészet, néprajz, stb.) terén,

3. a művészet és irodalom (szépirodalom, zene, festészet, szobrászat, építőművészet, színművészet, film, iparművészet, publicisztika, stb.) terén,

4. a szocialista építőmunkában a termelés vagy szervezés terén (munkások, mérnökök, dolgozó parasztok, műszaki és gazdasági vezetők, az államigazgatás, a köznevelés és a közegészségügy fejlesztése terén a legeredményesebben működő dolgozók, stb.)

5. a haditudományok és a fegyveres erők fejlesztése terén mutattak fel kimagasló eredményt.

3.§

(1) A „Kossuth-díj” odaítélésére a jelölőbizottság tesz javaslatot.

(2) A jelölőbizottság elnöke a népművelési miniszter, tagjait a népművelési miniszter javaslata alapján egy év tartamára a minisztertanács nevezi ki.

(3) A jelölőbizottságot úgy kell megalakítani, hogy összetétele megfeleljen a 2.§-ban felsorolt csoportoknak.

4.5

(1) A „Kossuth-díj” odaítélésére vonatkozó javaslatok előkészítésére a népművelési minisztériumban „Kossuth-díj titkárság”-ot (továbbiakban: Titkárság) kell szervezni, melynek személyzetét a népművelési miniszter nevezi ki. A Titkárság figyelemmel kíséri és nyilvántartja a következő évi „Kossuth-díj”-ak odaítélése szempontjából számbajöhető eredményeket és végzi a jelölőbizottság működésével kapcsolatos adminisztratív teendőket.

(2) A Magyar Tudományos Akadémia és intézetei, - utóbbiak a Magyar Tudományos Akadémia útján - az egyetemek és az egyetemek rektoral útján az egyetemek intézetei, a Műszaki Tudományos Egyesületek Szövetsége, a Magyar írók Szövetsége, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége, a Magyar Zeneművészek Szövetsége, a Magyar Színház- és Filmművészeti Szövetség, a Népgazdasági Tanács, a minisztériumok, az Országos Tervhivatal, valamint a Szakszervezetek Országos Tanácsa útján, a szakszervezetek évközlőben állandóan és folyamatosan közlik a Titkársággal a következő évi „Kossuth-díj”-ak odaítélése szempontjából számbajöhető újabb eredményeket és a „Kossuth-díj” odaítélésére vonatkozó javaslatokat. E feladatok ellátásával valamennyi fent megnevezett intézet, szervezet, stb. köteles külön felelős személyt megbízni és annak nevét a Titkársággal közölni.

5.§

(1) A jelölőbizottság tagjai sorából a 2.§ 1-5. pontjaiban megfelelően öt albizottságot alakít; az albizottság elnököt választ.

(2) Az albizottság elnöke a szükséghez képest szakértőket hívhat meg; a szakértőknek szavazati joguk nincs.

6.§

(1) A népművelési miniszter egy év tartamára megbízza a jelölőbizottság titkárát. A titkár a jelölőbizottság és az albizottságok előadója; szavazati joga nincsen.

(2) A jelölőbizottság és az albizottságok szótöbbséggel határoznak.

(3) A jelölőbizottságnak és albizottságainak tanácskozásai bizalmasak; az ott elhangzottakat hivatali titokként kell kezelni.

7.§

Az albizottságok a maguk területén elbírálják, hogy melyek voltak az év kimagasló teljesítményei és a „Kossuth-díj” odaítélésére vonatkozó javaslataikat a jelölőbizottság elé terjesztik. Az albizottságok javaslataik elkészítésénél csak a valóban kimagasló teljesítményeket vehetik figyelembe.

8.§

A jelölőbizottság javaslatát a népművelési miniszter döntés végett a minisztertanács elé terjeszti. A minisztertanács által „Kossuth-díj”-ban részesített személyeknek (csoportoknak) a díjat a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke nyújtja át március hó 15. napján. A díj átnyújtásával egyidejűleg kell kiosztani a díj adományozásáról szóló oklevelet és díszjelvényt is.

9.§

(1) A „Kossuth-díj”-jal jutalmazott személynek joga van a „Kossuth-díjas” elnevezés használatára.

(2) Az 50.000.- forintos „Kossuth-díj”-jal egyénileg vagy csoporttagként jutalmazott személy a „Kossuth-díj” csillaggal ékesített arany díszjelvényének viselésére, a 20.000.- forintos „Kossuth-díj”-jal egyénileg vagy csoporttagként jutalmazott személy a „Kossuth-díj” arany díszjelvényének viselésére, a 10.000.- forintos „Kossuth-díj”-jal egyénileg vagy csoportonként jutalmazott személy pedig a „Kossuth-díj” ezüst díszjelvényének viselésére jogosult. A díszjelvény alakját és viselésének módját a népművelési miniszter állapítja meg.

10.§

Ha csoport részesül „Kossuth-díj”-ban, a díj odaítélésekor rendelkezni kell a díj összegének a csoport tagjai közt való felosztásáról is.

11.§

Ha a „Kossuth-díj”-ban részesülő személy a „Kossuth-díj” kiosztásakor már nincs életben, a „Kossuth-díj”-at leszármazó törvényes örököseinek, ilyenek nemlétében vele együtt élt házastársának kell kiadni. Ha sem leszármazó, sem az elhunytal a halálakor együtt élt házastárs nincs, az elhunytat csak a „Kossuth-díjas” cím illeti meg.

12.§

A „Kossuth-díj” adó- és illetékmentes.

13.§

A „Kossuth-díj”-akat, valamint a jelölőbizottság működésével és a díjak kiosztásával kapcsolatos költségeket a népművelési minisztérium költségvetésében kell előirányozni.

14.§

A 3.110/1948. (III. 13.) Korm. számú rendelet hatályát veszti.

Dobi István s.k.
a Minisztertanács elnöke

**1953. évi I. számú törvényerejű rendelet
a „Kossuth-díj” adományozására vonatkozó egyes rendelkezések
módosításáról.**

Kihirdetés napja: 1953. január 18.

1.§

A 44/1950. (II. 4.) M. T. számú rendeletben, valamint a „Kossuth-díj”-ra vonatkozó egyéb jogszabályokban a népművelési miniszter részére biztosított jogkört a Minisztertanács gyakorolja.

2.§

Az 1951. 3. tvr. (a továbbiakban: Tvr.) 1.§-ának második bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) Az 1.§-ban meghatározott célból minden évben rendkívüli értékű alkotásokért ötvenezer forintos továbbá harmincezer forintos, húszezer forintos és tízezer forintos „Kossuth-díj”-ak oszthatók ki.”

3.§

A Tvr. 2.§-ának második bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) A „Kossuth-díj”-ra javaslatba hozott személyek kijelölésére jelölőbizottságot kell szervezni.”

4.§

A jelen törvényerejű rendelet végrehajtásáról a Minisztertanács gondoskodik.

Dobi István s.k.
a Népköztársaság Elnöki
Tanácsának elnöke

Szabó Piroska s.k.
a Népköztársaság Elnöki
Tanácsának titkára

4/1953. (I.18.) M.T. számú rendelet

a „Kossuth-díj” adományozására vonatkozó egyes rendelkezések módosításáról szóló 1953. évi 1. számú törvényerejű rendelet végrehajtása tárgyában.

1.§

Az 1951. évi 3. számú törvényerejű rendelet végrehajtása tárgyában kiadott 19/1951. (I.20.) M. T. számú rendelet a továbbiakban: R.) 1.§-ának (1) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) Minden év március havának 15. napján rendkívüli értékű alkotásokért 50.000 forintos „Kossuth-díj”-jal, továbbá 30.000 forintos, 20.000 forintos és 10.000 forintos „Kossuth-díj”-jal lehet jutalmazni azokat a személyeket, akik a tudomány, művészet és irodalom terén, valamint szocialista építőmunkában a legjelentősebb eredményeket mutatták fel.”

2.§

A R. 3.§-ának (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2) A jelölőbizottság elnökét és tagjait egy év tartamra a Minisztertanács nevezi ki.”

3.§

A R. 4.§-ának (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(1) A „Kossuth-díj” odaítélésére vonatkozó javaslatok előkészítésére a Minisztertanács Hivatalában „Kossuth-díj titkárság” (a továbbiakban: Titkárság) működik. A Titkárság személyzetét a Minisztertanács Hivatalának vezetője nevezi ki. A Titkárság figyelemmel kíséri és nyilvántartja a következő évi „Kossuth-díj”-ak odaítélése szempontjából számbajöhető eredményeket és végzi a jelölőbizottság működésével kapcsolatos adminisztratív teendőket.”

4.§

A R. 6.§-ának (1) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) A jelölőbizottság titkárát egy évi időtartamra a jelölőbizottság elnöke bizza meg. A titkár a jelölőbizottság és az albizottságok előadója; szavazati joga nincs.”

5.§

A R. 8.§-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„A jelölőbizottság javaslatát a jelölőbizottság elnöke döntés végett a Minisztertanács elé terjeszti. A Minisztertanács által „Kossuth-díj”-ban részesített személyeknek (csoportoknak) a díjat a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke nyújtja át március hó 15. napján. A díj átnyújtásával egyidejűleg kell kiosztani a díj adományozásáról szóló oklevelet és díszjelvényt is.”

6.§

A R. 9.§-ának (2) bekezdése akként módosul, hogy a díszjelvény alakját és viselésének módját a Minisztertanács állapítja meg.

7.§

A R. 13.§-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„A „Kossuth-díj”-akat, valamint a jelölőbizottság működésével és a díjak kiosztásával kapcsolatos költségeket a Minisztertanács Hivatala költségvetésében kell előirányozni.”

8.§

A 44/1950. (II.4.) M.T. számú rendelet hatályát veszti.

Rákosi Mátyás s.k.
a Minisztertanács elnöke

**1955. évi 2. számú törvényerejű rendelet
a „Kossuth-díj” alapításáról szóló
1948. évi XVIII. törvény egyes rendelkezéseinek
módosításáról.**

Kihirdetés napja: 1955. január 20.

1.§

A „Kossuth-díj” alapításáról szóló 1948. évi XVIII. törvény 2-5.§-ai helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„2.§ (1) Az 1.§-ban meghatározott célból minden évben rendkívüli értékű alkotásokért hetvenötezer forintos, továbbá ötvenezer forintos, harmincötezer forintos és húsezer forintos „Kossuth-díj”-ak oszthatók ki.

(2) „Kossuth-díj”-jal a tudományok, találmányok és újítások, a termelő munka módszereinek alapvető tökéletesítése, valamint az irodalom és művészet terén legjelentősebb eredményeket elért személyeket kell jutalmazni.

3.§ (1) A „Kossuth-díj”-ra javaslatba hozott személyek kijelölésére a Minisztertanács mellett állandó jellegű bizottságot kell szervezni Kossuth-díj Bizottság elnevezéssel.

(2) A „Kossuth-díj” odaítéléséről a Kossuth-díj Bizottság javaslata alapján a Minisztertanács dönt.

(3) A Kossuth-díj Bizottság megalakítását és működését a Minisztertanács rendelettel szabályozza.

4.§ A „Kossuth-díj” adományozásával kapcsolatos költségekről a Minisztertanács költségvetésében kell gondoskodni.”

2.§

Az 1951. évi 3. számú és az 1953. évi 1. számú törvényerejű rendelet hatályát veszti.

3.§

A jelen törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba; végrehajtásáról a Minisztertanács gondoskodik.

Dobi István s.k.
a Népköztársaság Elnöki
Tanácsának elnöke

Darabos Iván s.k.
a Népköztársaság Elnöki
Tanácsának titkára

**5/1955. (I.20.) M.T. számú rendelet
a „Kossuth-díj” alapítására vonatkozó
1948. évi XVIII. törvény módosításáról szóló
1955. évi 2. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról.
(egységes szerkezetben a 65/1958. (XII 13.)
Korm. sz. rendelettel)**

1.§ (1) Minden év március havának 15. napján „Kossuth-díj”-jal lehet jutalmazni azokat a személyeket, akik az előző 3 évben tudományos munkásságukkal, találmányaikkal és újításaikkal, a termelőmunka módszerének alapvető tökéletesítésével, irodalmi és művészi munkásságukkal a legjelentősebb eredményeket mutatták fel.

(2) A „Kossuth-díj”-at csoportoknak is oda lehet ítélni, ha a kimagasló eredményt a csoport tagjai együttes munkával érték el.

(3) A „Kossuth-díj” adományozásánál elsősorban egyedi tényleges alkotásokat kell figyelembe venni.

2.§ „Kossuth-díj”-jal jutalmazhatók azok, akik

1. a tudományok, találmányok újítások, a termelő munka módszerének alapvető tökéletesítése; a matematika, fizika, kémia, bányászat, energetika, vegyipar, geológia, kohászat, gépgyártás, járműgyártás, gyenge- és erősáram, műszergyártás, könnyű és élelmiszeripar, építészet, közlekedés, mezőgazdaság, egészségügy, filozófia, gazdaságtan, állam- és jogtudomány, történelem, filológia, pedagógia, tankönyvek és népszerű tudományos művek megalkotása stb. terén,
2. az irodalom és művészet, irodalom, képzőművészet, zene- és táncművészet, színház- és filmművészet stb. terén érték el kimagasló eredményt.

3.§ (1) A rendkívüli értékű egyedi tényleges alkotásokért 75.000 forintos „Kossuth-díj” (Nagydíj) adományozható.

(2) A „Kossuth-díj”-nak a Nagydíjon kívül három fokozata van.

- a) Első fokozat: 50.000 forintos „Kossuth-díj”
- b) Második fokozat: 35.000 forintos „Kossuth-díj”
- c) Harmadik fokozat: 20.000 forintos „Kossuth-díj”

4.§ (1) A „Kossuth-díj” odaítélésére a Minisztertanácsnak a Kossuth-díj Bizottság tesz javaslatot.

(2) A Kossuth-díj Bizottság elnökét, elnökhelyetteseit és tagjait a Minisztertanács nevezi ki meghatározatlan időre.

5.§ (1) A „Kossuth-díj” odaítélésére számbajöhető eredmények, illetve a „Kossuth-díj” adományozására vonatkozó javaslatok összegyűjtését az illetékes szervek jelölései útján a Minisztertanács Titkársága végzi. A Minisztertanács Titkársága szervezi a Kossuth-díj Bizottság munkáját és el látja a Bizottság működésével, a Kossuth-díjasok nyilvántartásával kapcsolatos adminisztratív teendőket.

(2) A Magyar Tudományos Akadémia, a Műszaki Tudományos Egyesületek Szövetsége elnöksége, a művészeti szövetségek elnökségei a szakosztályok jelölései alapján; az egyetemek rektori tanácsai; a minisztériumok és más állami szervek kollégiumai a főosztályok, igazgatóságok, tudományos tanácsaik, illetve műszaki bizottságaik jelölései alapján; a SZOT elnöksége a szakszervezetek és azok aktívainak jelölései alapján minden évben felterjesztést készítenek a Kossuth-díj Bizottsághoz a következő évi „Kossuth-díj”-ak odaítélése szempontjából számbajöhető eredményekről. A „Kossuth-díj”-ra történő jelölések külön erre a célra összehívott ülésen, általában nagyobb nyilvánosság előtt történjenek.

(3) A Kossuth-díj Bizottság ülésszakának kezdete általában minden év december 15-e. A „Kossuth-díj” odaítélésére számbajöhető eredményekről szóló felterjesztést az illetékes szervek vezetői, vagy azok megbízottai az ülésszak megkezdéséig kötelesek beküldeni a Kossuth-díj Bizottsághoz. Az ülésszak megkezdése után beküldött javaslatokat már csak az új kiosztást követő év odaítélései során lehet figyelembe venni.

6.§ (1) A Kossuth-díj Bizottságnak két főbizottsága van; a) a tudományok, a találmányok, újítások, a termelő munka módszerének alapvető tökéletesítése, b) az irodalom és művészet terén elért eredmények (alkotások) elbírálására szervezett bizottságok. A főbizottságok a szükségnek megfelelően albizottságokat hoznak létre.

(2) Az albizottságok munkáját Kossuth-díj Bizottság egy-egy tagja irányítja. Az albizottság tagjait esetenként a Kossuth-díj Bizottság elnöke kéri fel a közreműködésre.

(3) Az albizottságok a Kossuth-díj Bizottsághoz érkezett javaslatokat véleményezik. A Kossuth-díj Bizottság javaslatát a Minisztertanácshoz az albizottságok véleményének meghallgatása után terjeszti elő.

(4) A Kossuth-díj Bizottság működését a Minisztertanács által jóváhagyott ügyrend szabályozza.

7.§ (1) A Kossuth-díj Bizottság javaslatát a bizottság elnöke a Minisztertanács elé terjeszti döntés végett.

(2) A Minisztertanács által „Kossuth-díj”-ban részesített személyeknek (csoportoknak) a díjat a Minisztertanács elnöke nyújtja át minden év március hó 15. napján.

8.§ (1) A „Kossuth-díj”-jal jutalmazott személyeknek joguk van a „Kossuth-díj”-as elnevezés használatára.

(2) A „Kossuth-díj” Nagydíjával egyénileg, vagy csoporttagként kitüntetett személy a „Kossuth-díj” csillaggal ékesített aranyjelvényének viselésére, a „Kossuth-díj” első fokozatával egyénileg, vagy csoporttagként kitüntetett személy a „Kossuth-díj” arany díszjelvényének viselésére; a „Kossuth-díj” második fokozatával egyénileg, vagy csoporttagként kitüntetett személy a „Kossuth-díj” ezüst díszjelvényének viselésére; a „Kossuth-díj” harmadik fokozatával egyénileg, vagy csoporttagként kitüntetett személy pedig a „Kossuth-díj” bronz díszjelvényének viselésére jogosult.

(3) A „Kossuth-díj” díszjelvénye 22 milliméter átmérőjű, felül nyitott koszorúba hajló két arany, ezüst, vagy bronz babérág, amelynek szárát alul pirosra zománcozott szalag fogja össze. Az egyik ág hátlapján „Kossuth-díj” felírás, a másik ág hátlapján pedig az az évszám van bevésvé, amely évben az illető személy „Kossuth-díj”-ban részesült. Az arany és ezüst díszjelvény levelei zöldre vannak zománcozva. A csillaggal ékesített arany díszjelvényen vörösre zománcozott csillag zárja le a babérkoszorú felső nyitott részét. A bronz díszjelvény teljes egészében bronzból készült, levelei domborítottak.

(4) A díszjelvényt a bal melien, illetőleg a bal kabát-hajtóknál kell viselni.

9.§ Ha csoport részesül „Kossuth-díj”-ban a díj odaítélésekor rendelkezni kell a díj összegének a csoport tagjai közt való felosztásáról is.

10.§ Ha a „Kossuth-díj”-ban részesülő személy a „Kossuth-díj” kiosztásakor már nincs életben, a „Kossuth-díj”-at a leszármazó törvényes örököseinek, ilyen nemlétében vele együtt élt házastársának kell kiadni. Ha sem leszármazó, sem az elhunytal a halálakor együtt élt házastárs nincs, az elhunytat csak a „Kossuth-díjas” cím illeti meg.

11.§ A Minisztertanács indokolt esetben a „Kossuth-díjas” megtisztelő cím viselésének jogát megvonhatja.

12.§ A „Kossuth-díj” adó- és illetékmentes.

13.§ A „Kossuth-díj”-akat, valamint a Kossuth-díj Bizottság működésével és a Díjak kiosztásával kapcsolatos

költségeket a Minisztertanács költségvetésében kell előíránnyozni.

14.§ Az 1955. év előtt „Kossuth-díj”-jal jutalmazott személyek, illetőleg csoportok (csoporttagok) oklevelüket és díszjelvényüket megtartják.

15.§ A 19/1951. (I. 20.) M. T. és a 4/1953. (I. 18.) M. T. számú rendeletek, az 1.012/1953. (III.16.) számú minisztertanácsi határozat, valamint a 3.500/1948. (III.27.) V.K.M. számú rendelet hatályát veszti.

16.§ A jelen rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Hegedűs András s.k.
a Minisztertanács első
elnökhelyettese

**1963. évi 36. számú törvényerejű rendelet
a Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj,
a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze
és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címek
adományozásáról.**

Kihirdetés napja: 1963. december 27.

1.§ (1) A Magyar Népköztársaság Állami Díja adományozható azok részére,

- nagy horderejű tudományos, tudományos jellegű illetőleg műszaki, kutatási vagy fejlesztési eredményekkel, az elért eredmények továbbfejlesztésével,
- a népgazdaság számára nagy jelentőségű gazdasági eredményekkel járó újítások kidolgozásával,
- a szocialista gazdaság fejlődése szempontjából úttörő jelentőségű tevékenységgel,
- a termelés műszaki színvonalát, a termelt cikkek minőségét nagymértékben emelő és a népgazdaság igényeinek fokozott mértékben való kielégítését eredményező új termelési módszerek alkalmazásával,
- a termelés szervezésével, irányításával elért meghatározott kiemelkedő termelési eredményekkel,
- a termelőmunkában kiemelkedő egyéni teljesítménnyel,
- a gyógyítás terén elért tudományos eredménnyel vagy ilyen eredmények sikeres alkalmazásával és továbbfejlesztésével, az egészségügy továbbfejlesztésének szervezésével és irányításával,
- a nevelés-oktatás terén elért elméleti eredményekkel vagy ilyen eredmények sikeres gyakorlati alkalmazásával és továbbfejlesztésével

a szocialista társadalmi rend építéséért folyó tevékenység során nagy jelentőségű eredményeket értek el.

2.§ Kossuth-díj adományozható azok részére, akik kulturális és művészeti alkotásukkal, illetőleg teljesítményükkel olyan kimagasló eredményt értek el, amellyel a szocialista kultúrát és művészetet gazdagították és ezáltal népünk, országunk, társadalmi rendszerünk nemzetközi tekintélyét és megbecsülését növelték.

3.§ (1) A Magyar Népköztársaság Állami Díjának, valamint a Kossuth díjnak fokozatai: nagydíj, I., II. és III. fokozat.

(2) A Magyar Népköztársaság Állami Díjának és a Kossuth-díjnak

nagydíjával	150 000 Ft
I. fokozatával	100 000 Ft
II. fokozatával	75 000 Ft
III. fokozatával	50 000 Ft

összeg jár.

4.§ A Magyar Népköztársaság Állami Díjában, illetőleg a Kossuth díjban részesített személy jogosult az Állami Díjas, illetőleg Kossuth díjas cím használatára.

(2) A Magyar Népköztársaság Állami Díját és a Kossuth-díjat megosztva is lehet adományozni, ha a kimagasló eredményt többen együttes munkával érték el.

5.§ (1) A szocialista kultúra fejlesztése terén kimagasló érdemeket szerzett művészek részére kitüntető cím adományozható.

(2) A kitüntető címnek két fokozata van:

I. fokozat: „Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze”.

II. fokozat: „Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze”.

6.§ (1) A Magyar Népköztársaság Kiváló Művészenek nyugdíját havi 4000 forintban, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészenek nyugdíját pedig havi 3000 forintban kell megállapítani abban az esetben, ha részükre a társadalombiztosítási nyugdíjról szóló jogszabályok szerint ennél kevesebb járna.

(2) A kiváló művészeknek havi 4000 Ft, az érdemes művészeknek pedig havi 3000 Ft összegű nyugdíjat kell kérelmére megállapítani az öregségi korhatár betöltése után, illetőleg megrokkánása esetén, ha a dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjáról szóló rendelkezések szerint nyugdíjra nem lenne jogosult.

(3) A Magyar Népköztársaság kitüntető címeinek viselésére jogosult személyek, valamint a hozzátartozóik nyugdíjával kapcsolatos kérdéseket a Minisztertanács szabályozza; ennek során a társadalombiztosítási nyugdíjra vonatkozó rendelkezésektől eltérhet.

7.§ (1) A Magyar Népköztársaság díjait és kitüntető címeit a Minisztertanács az általa létrehozott bizottság javaslatára adományozza.

(2) A Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető cím évente április hó 4. napja alkalmából – a Magyar Népköztársaság Állami Díja és a Kossuth-díj e jogszabály alapján első ízben 1965. évben – kerül adományozásra.

(3) A Minisztertanács az előző bekezdésekben foglalt rendelkezésektől indokolt esetben eltérhet.

8.§ (1) A kitüntető címet a Minisztertanács megvonhatja attól, aki arra érdemtelené vált.

(2) A büntető és egyéb jogszabályoknak a rendjelekre vonatkozó rendelkezéseit e törvényerejű rendelet alapján adományozott kitüntető címekre is alkalmazni kell.

9.§ A Magyar Népköztársaság Állami Díjával, a Kossuth-díjjal, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címmel járó jelvény és oklevél leírását, a jelvény viselésének és a cím használatának szabályait a Minisztertanács állapítja meg.

10.§ Az 1964. január 1. napja előtt adományozott Kiváló Művész és Érdemes Művész kitüntető cím használatára jogosult művésznak művészi tevékenységével összefüggő jövedelme továbbra sem lehet kevesebb átlátszóan havi 3600, illetőleg 2400 forintnál.

11.§ Ez a törvényerejű rendelet az 1964. január hó 1. napján lép hatályba; ezzel egyidejűleg hatályukat veszti az 1955. évi 2. számú törvényerejű rendelettel módosított 1948. évi XVIII. törvény, továbbá az 1952. évi 14. számú törvényerejű rendelettel módosított 1950. évi 27. számú törvényerejű rendelet.

Dobi István s.k.
a Népköztársaság Elnöki
Tanácsának elnöke

Kiss Károly s.k.
a Népköztársaság Elnöki
Tanácsának titkára

**1.027/1964. (IX.29.) Korm. számú határozat
a Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj,
a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és
a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze
kitüntető címek adományozásáról szóló 1963. évi 36. számú
törvényerejű rendelet végrehajtásáról.**

I. A Magyar Népköztársaság állami díjainak Kormánybizottsága

1. A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címek adományozásának előkészítésére, a javaslatok felülbírálására és a Minisztertanács elé terjesztésére Kormánybizottságot létesít.

2. A Kormánybizottság elnökét, elnökhelyetteseit, titkárát és tagjait a Minisztertanács nevezi ki.

3. A Kormánybizottság elnöke, elnökhelyettesei és titkára alkotják a Kormánybizottság Elnökségét. Az Elnökség a Kormánybizottság ülései közötti időben a Kormánybizottság jogkörében jár el. Tevékenységéről a Kormánybizottságnak beszámolni köteles.

4. A Kormánybizottság működésével kapcsolatos ügyviteli teendőket a Kormánybizottság titkára látja el.

5. A Kormánybizottság munkáját a Kormánybizottság egy-egy tagjának vezetése alatt működő albizottságok segítik.

Az albizottságok elnökét és tagjait közreműködésre a Kormánybizottság elnöke kéri fel.

6. Azok, akik a Kormánybizottság tevékenysége során - egyébként nyilvánosságra nem hozott - adatokról, véleményekről tudomást szereznek, ezt szolgálati titokként kötelesek megőrizni és a javaslatokról, valamint a Kormánybizottság Elnökségén vagy teljes ülésén elhangzott véleményekről csak a Kormánybizottság elnökének engedélyével adhatnak tájékoztatást.

II. Az állami díjak és kitüntető címek adományozásának feltételei

1. A Magyar Népköztársaság Állami Díjának és a Kossuth-díjnak adományozását az 1963. évi 36. számú törvényerejű rendelet 1.§ és 2.§-ában meghatározott feltételek esetén lehet javasolni.

2. A Magyar Népköztársaság Állami Díjának, illetőleg a Kossuth-díjnak adományozása azok részére is javasolható, akik a tudományos művészeti és kulturális élet, valamint a szocialista társadalmi rend- és tevékenység szervezése terén kiemelkedő eredményeket értek el.

3. Az előző pontokban meghatározott feltételek mellett is csak azok az eredmények jöhetnek számításba, amelyet az adományozás évét megelőző három év folyamán értek el.

4. A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze, illetve a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető cím adományozása azoknak javasolható, akik életük java részében munkásságukkal a szocialista művészetek fejlesztését szolgálták, és e téren kimagasló érdemeket szereztek.

5. A javaslatok alapjául csak olyan eredmények (művek, teljesítmények) vehetők figyelembe, amelyek bemutatásra, illetve közzétételre kerültek és amelyek értékelése a tudományos kritika, vagy a hivatásos bírálat részéről megtörtént. Ha a javaslat alapjául termeléssel vagy termelési folyamatok korszerűsítésével kapcsolatos tudományos műszaki, vagy szervezési eredmények szolgálnak, ezek közül csak az vehető figyelembe, amely legalább egy éve már kipróbálás alatt áll és a gyakorlatban bevált; ha termékről van szó, akkor hazai termelése legalább egy éve megfelelő színvonalon és eredménnyel megoldott.

6. Állami Díjast vagy Kossuth-díjast újabb hasonló kitüntető cím adományozására csak olyan új teljesítmények alapján lehet javasolni, amelyeket a korábban adományozott kitüntető cím elnyerése óta ért el vagy amelyeket a korábbi cím adományozásakor a javaslat elbírálásánál nem vettek alapul.

III. Javaslattevés

1. A kitüntetendő cím adományozására javaslatot tehetnek a Kormánybizottsághoz:

a) közvetlenül:

- a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége,
- a SZOT Elnöksége,
- a Minisztertanács tagjai,
- a Minisztertanácsnak közvetlenül alárendelt országos hatáskörű szervek vezetői,
- az Országos Atomenergia Bizottság Elnöksége,
- az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság Elnöksége,
- a Tudományos és Felsőoktatási Tanács Elnöksége,
- a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének Elnöksége,
- a Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat Elnöksége,
- a művészeti és irodalmi szövetségek elnökségei,
- az egyetemek, az egyetemi jellegű főiskolák és a főiskolák tanácsai,
- a fővárosi, megyei és megyei jogú városi tanácsok végrehajtó bizottságai,
- a Kormánybizottság tagjai,
- a Kormánybizottság által létrehozott albizottságok,
- az Állami Díjasok, Kossuth-díjasok, Kiváló művészek és Érdemes művészek,

b) közvetve:

- az Akadémia tudományos kutatóintézeteinek tudományos tanácsai vagy illetékes szakbizottságai a Magyar Tudományos Akadémia útján,
- a szakszervezetek központi vezetőségei a SZOT útján,
- állami vállalatok, intézmények igazgatói az irányító minisztérium útján.

2. A kitüntetendő cím adományozására irányuló javaslatokat a javaslattevésre jogosultak az év során bármikor megtehetik.

3. A javaslatokat a Kormánybizottság titkáránál beszereshető, kizárólag e célra rendszeresített úrlapon, 3 példányban kell megtenni. A javaslatnak tartalmaznia kell a javasolt személy nevét, születési adatait, lakóhelyét, mun-

kahelyét, tudományos fokozatát, korábban kapott kitüntető címeit és kitüntetéseit, tevékenysége ismertetését, annak a tevékenységnek vagy műnek részletes leírását, amely a kitüntetői javaslat alapjául szolgál (irodalmi alkotásnál annak egy példányát, egyéb alkotásoknál az arról készült fényképet, modellt, vagy az alkotás vagy tevékenység alapos megismerésére szolgáló leírást), a megjelent bírálatokat, a gyakorlati megvalósítással, gyártásbavétellel stb. kapcsolatos tényeket és megállapításokat.

IV. A javaslatok elbírálása

A Kormánybizottság évenként a november 30-ig beérkező javaslatokat bírálja el. A november 30-a után beérkező javaslatok a következő évben kerülnek elbírálásra.

V. A kitüntető címek odaítélése és adományozása

1. A kitüntető címek adományozásáról a Kormánybizottság előterjesztése alapján a Minisztertanács dönt.

2. A kitüntető címeket unnepestől kezdve között az Országban általában április 3-án kell átadni.

3. A kitüntető cím adományozásával jelvény, okirat, igazolvány, illetve az Állami Díj és Kossuth-díj, a törvényben meghatározott díj, a Kiváló Művész és Érdemes Művész cím adományozásánál a törvényben e címen meghatározott nyugdíjminimum jár.

4. Ha az Állami Díjat vagy Kossuth-díjat több személy közös munkájuk elismeréséül kapja, a kitüntető címmel együttjáró díjat a Kormánybizottság javaslatára a Minisztertanács a kitüntetettek közötti arány feltüntetésével adományozza.

Megosztott díj adományozása esetén a kitüntetett személyek mindegyike megkapja az adományozásról szóló okiratot, a díj jelvényét és az igazolványt.

A megosztott díjban részesült személyek mindegyikét legalább olyan összegű díjban kell részesíteni, mint amennyi a díj III. fokozatával egy személy részére jár. Ha a megosztott díj III. fokozatú, akkor az egy főre jutó jutalomösszeg nem lehet 15.000 Ft-nál kevesebb.

5. Ha az Állami Díj, illetve Kossuth-díj adományozásakor a kitüntetett személy már nincs életben, a kitüntetés

jelvénye, okirata, igazolványa és a díj összege a kitüntett törvényes örököseit illeti meg.

VI. A kitüntetések leírása

1. A Magyar Népköztársaság Állami Díjának jelvénye 22 mm átmérőjű, felül nyitott koszorúba hajló két az I. fokozatnál arany, a II. fokozatnál ezüst, a III. fokozatnál bronz babérág, amelynek szárát alul pirosra zománcozott szalag fogja össze. A szalagon ötágú vörösre zománcozott csillag helyezkedik el. A babérág levelei domborítottak, hátlapján „Állami Díj” felírás van bevésve. A Nagydíj jelvényén az ötágú vörösre zománcozott csillag nem a szalagon helyezkedik el, hanem a két aranyszínű babérág közötti helyet tölti ki.

2. A Kossuth-díj jelvénye 22 mm átmérőjű, felül nyitott koszorúba hajló két az I. fokozatnál arany, a II. fokozatnál ezüst, a III. fokozatnál bronz babérág, amelynek szárát alul pirosra zománcozott szalag fogja össze. A babérág levelei domborítottak, hátlapján „Kossuth-díj” felírás van bevésve. A Nagydíj jelvényén vörösre zománcozott ötágú csillag zárja le az aranyszínű babérkoszorú felső nyitott részét.

3. A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze jelvény 24 mm átmérőjű kör alakú érem, a kör alakú mezőt a Magyar Népköztársaság kidomborodó címere tölti ki, a „Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze”, illetve a „Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze” körirattal. Az érmet alul-felül fémből készült merevítővel ellátott, fekvő helyzetben téglalap alakú, 30 mm x 20 mm méretű tűzpiros éremszalag egészíti ki, nagyobb méretére felezőleg merőlegesen 10 mm szélességben piros-fehér-zöld betéttel.

VII. Vegyes, átmeneti és záró rendelkezések

1. A Minisztertanács attól, aki erre érdemtelené vált, az Állami Díjas, a Kossuth-díjas, a Kiváló Művész, illetve Érdemes Művész kitüntető címet megvonhatja.

Az akitől a Minisztertanács a kitüntető címet megvonta, úgyszintén az, akit a bíróság belföldi kitüntetéseinek elvesztésére jogerősen elítélt, egyidejűleg elveszíti a kitüntető cím viselésére és a díjjal járó egyéb kedvezményre való jogát.

2. Az Állami Díj és a Kossuth-díj adó- és illetékmentes.

3. A kitüntető címek adományozásával, a Kormánybizottság működésével kapcsolatos költségeket a Minisztertanács költségvetésében kell előirányozni.

4. E határozat kihirdetése napján lép hatályba, egyidejűleg az 5/1955. (I.20.) MT. számú rendelet, a 65/1958. (XII.13.) Korm. számú rendelet, az 1011-5-23/1950. (VIII. 4.) NpM számú rendeletnek még hatályban levő rendelkezései, valamint az 1011-5-46/1950. (1951. I. 5.) NpM számú rendelet hatályát veszti.

Kállai Gyula sk.
a Magyar Forradalmi
Munkás-Paraszt Kormány
elnökhelyettese

**1966. évi 26. számú törvényerejű rendelet
a Magyar Köztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj,
a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és
a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címek
adományozásáról szóló 1963. évi 36. számú
törvényerejű rendelet módosításáról
(kihirdetés napja: 1966. október 1.)**

1.§ Az 1963. évi 36. számú törvényerejű rendelet 7.§-ának (1) és (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) A Magyar Népköztársaság Állami Díját és a Kossuth-díjat a Minisztertanács az általa létrehozott bizottság javaslatára, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címeket pedig a művelődésügyi miniszter javaslatára adományozza.

(2) A Magyar Népköztársaság Állami Díja és a Kossuth-díj háromévenként, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető cím pedig évente, április hó 4. napja alkalmából kerül adományozásra.”

2.§ Ez a törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Dobi István s.k.
a Népköztársaság Elnöki
Tanácsának elnöke

Kiss Károly s.k.
a Népköztársaság Elnöki
Tanácsának titkára

**A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának
1977. évi 24. számú törvényerejű rendelete
az Állami Díjra és a Kossuth-díjra vonatkozó
egyes rendelkezések módosításáról**

1.§ A Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címek adományozásáról szóló 1963. évi 36. számú törvényerejű rendelet 3.§-ának helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„3.§ (1) A Magyar Népköztársaság Állami Díjának és a Kossuth-díjnak fokozatai: nagydíj és díj.

(2) A Magyar Népköztársaság Állami Díjával és a Kossuth-díjjal együttjáró összeget, továbbá megosztott díj esetén a megosztásra vonatkozó szabályokat a Minisztertanács állapítja meg.”

2.§ Ez a törvényerejű rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Losonczi Pál s.k.,
a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának elnöke

Cseterki Lajos s.k.,
a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának titkára

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1985. évi 12. számú törvényerejű rendelete

**a Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj,
a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és
a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címek
adományozásáról szóló 1963. évi 36. számú
törvényerejű rendelet módosításáról**

1.§ A Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címek adományozásáról szóló 1963. évi 36. számú törvényerejű rendelet (a továbbiakban: tvr.) 9.§-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„9.§ A Magyar Népköztársaság Állami Díjával, a Kossuth-díjjal, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címmel járó jelvény és oklevél leírását, a jelvény viselésének és a cím használatának szabályait, továbbá az ezekkel járó juttatásokat a Minisztertanács állapítja meg.”

2.§ Ez a törvényerejű rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezését azonban 1985. június 1-től kell alkalmazni. Ezzel egyidejűleg a tvr. 6.§-a, továbbá az 1970. évi 6. számú tvr. 1.§-a hatályát veszti.

Losonczi Pál s.k.
a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának elnöke

Katona Imre s.k.
a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának titkára

**1990. évi XII. törvény
a Kossuth-díjról és a Széchenyi-díjról**

1.§ Kossuth-díj vagy Széchenyi-díj (a továbbiakban együtt: Díj) adományozható annak, aki a tudományok, a műszaki alkotások, a kutatás, a műszaki fejlesztés, a kulturális és művészeti alkotások, a gyógyítás, az oktatás-nevelés terén kivételesen magas színvonalú, példaértékű, nemzetközileg is elismert eredményt ért el.

2.§ (1) A Díj fokozatai: nagydíj és díj.

(2) A Díj nagydíja csak egyéni teljesítmény elismeréseként adományozható.

(3) A Díj megosztva is adományozható közös alkotás, együttesen elért eredmény esetén.

3.§ (1) A Díjjal jelvény, okirat és jutalomösszeg jár.

(2) A Díj jelvénye 22 mm átmérőjű, felül nyitott koszorúba hajló két arany babérág, amelynek szárát alul piros, fehér, zöld színű zománcozott szalag fogja össze. A nagydíj anyaga arany, a díj anyaga nagy finomságú ezüst.

(3) A Díjjal járó jutalom összege a bérből és a fizetésből élők előző évi - a Központi Statisztikai Hivatal által számított - országos szintű nettó nominál átlagkereset ötszöröse, ötvenezer, illetőleg százezer forintba való felkerekítéssel. A nagydíjjal járó jutalom összege a díj összegének kétszerese.

(4) A jutalomösszeg adó- és illetékmentes.

(5) A díjazott az adományozás jogcímén a törvényben meghatározott címhasználaton és jutalomösszegezen túl más kedvezményekben nem részesíthető.

(6) A Díj adományozásával járó költségeket a Köztársasági Elnök Hivatala költségvetésében kell biztosítani.

4.§ A Díjban részesített személy jogosult a Kossuth-díjas, illetőleg a Széchenyi-díjas cím használatára.

5.§ (1) A Díjat a köztársasági elnök adományozza.

(2) A Díjra javasolt személyekre az e célra létrehozott bizottság ajánlása alapján a Kormány tesz előterjesztést a köztársasági elnöknek.

(3) Újabb Díj adományozására csak olyan teljesítmény alapján lehet javaslatot tenni, amelyet a javasolt személy a korábban adományozott Díj elnyerése óta ért el.

6.§ A Díjat a köztársasági elnök - általában március 15-én - ünnepélyes körülmények között adja át a kitüntetettnek.

7.§ A kitüntető címet a köztársasági elnök megvonhatja attól, aki arra érdemtelené vált.

8.§ (1) Ez a törvény a kihirdetése napján lép hatályba; ezzel egyidejűleg a Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címek adományozásáról szóló 1963. évi 36. törvényerejű rendeletnek, valamint az ezt módosító 1985. évi 12. törvényerejű rendeletnek az Állami- és Kossuth-díjra vonatkozó rendelkezései hatályukat veszítik.

(2) Az 1963. évi 36. törvényerejű rendelet alapján Állami Díjjal kitüntetett személyek e törvény hatályba lépését követően is jogosultak az Állami Díjas kitüntető cím viselésére.

(3) A Díjra történő javaslattétel, valamint az adományozás és visszavonás e törvényben meg nem határozott szabályait a Kormány javaslatára a köztársasági elnök hagyja jóvá.

Dr. Szűrös Mátyás s.k.
a Köztársaság
ideiglenes elnöke

Dr. Fodor István s.k.
az Országgyűlés
megbízott elnöke

1025/1990. (II.18.) MT határozat

a Kossuth- és Széchenyi-díj adományozási szabályzatáról

A Kossuth-díjról és a Széchenyi-díjról szóló 1990. évi XII. törvény 8.§ (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a Minisztertanács a következőket határozza.

1. A Minisztertanács a Kossuth- és Széchenyi-díj (a továbbiakban: Díj) adományozására vonatkozó javaslatok elbírálására, a kitüntetésre vonatkozó ajánlások megtételére Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság) hoz létre.

2. a) A Bizottság 21 tagú. Elnöke a Minisztertanács elnöke, titkára a Minisztertanács Hivatala elnöke. A Bizottság tagjait az akadémikusok, az egyetemi tanárok, a gazdasági, a művészeti és kulturális élet kiemelkedő képviselői, továbbá a Kossuth- és Állami Díjasok közül a Minisztertanács nevezi ki öt éves időtartamra.

b) A Bizottság munkáját az egyes szakterületek képviselőiből álló albizottságok segítik. Az albizottságok elnökét és tagjait közreműködésre a Bizottság elnöke kéri fel.

c) A Bizottság évente legalább két ülést tart; a működésével kapcsolatos ügyviteli teendőket a titkár látja el.

3. a) A Díj adományozására a Bizottságnak javaslatot tehetnek

- a Bizottság tagjai, az albizottságok elnökei,
- a Minisztertanács tagjai,
- a Magyar Tudományos Akadémia elnöksége,
- az egyetemek tanácsai,
- a művészeti és irodalmi szövetségek vezető testületei,
- a Kossuth- és Állami Díjasok,
- a Kossuth-, az Állami-, a Széchenyi-díjasok.

b) A javaslatnak tartalmaznia kell a jelölt szakmai életútját és azoknak az alkotásoknak, eredményeknek az ismertetését, amelyek jelentősége megalapozhatja a Díj odaítélését.

4. a) A Díj adományozására vonatkozó javaslatot a szakmailag illetékes albizottság megtárgyalja és véleményével együtt a Bizottsághoz továbbítja.

b) A Bizottság az a) pontban foglaltak szerint véleményezett javaslatokat értékeli, majd ajánlást tesz a Minisztertanácsnak a Díjjal kitüntetendő személyekre.

c) Kossuth-díjra általában a kulturális és művészeti alkotások, Széchenyi-díjra pedig a tudományok, a műszaki alkotások, a kutatás, a műszaki fejlesztés, a gyógyítás és az oktatás-nevelés terén kivételesen magas színvonalú eredményt elérő személyeket lehet ajánlani.

d) A Díjra javasolt személyekről a Minisztertanács dönt, majd a kitüntetés adományozására előterjesztést tesz a köztársasági elnöknek.

5. A Díj megosztott adományozása esetén a jutalom az 1990. évi XII. törvény 3.§ (3) bekezdésében meghatározott összeg fele személyenként.

6. Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba; egyidejűleg

a) a Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címek adományozásáról szóló 1963. évi 36. törvényerejű rendelet végrehajtásáról szóló 1027/1964. (IX.29.) Korm. határozatnak, továbbá az ezt módosító 1017/1984. (V. 27.) MT határozatnak a Kossuth- és Állami Díjjal kapcsolatos részei, továbbá

b) az egyes kormánybizottságok elnöki tisztségében történő változásokról szóló 1001/1988. (II. 2.) MT határozat 2. pontjában az Állami- és Kossuth-díj Bizottság elnöki tisztségére vonatkozó rész hatályát veszti.

Németh Miklós s.k.

a Minisztertanács elnöke

Az 1990. évi XII. törvény 8.§ (3) bekezdésében foglaltak alapján a Kossuth-díj és a Széchenyi-díj adományozási szabályzatát jóváhagyom.

Dr. Szűrös Mátyás s.k.

a Köztársaság ideiglenes elnöke

**1101/1996. (X. 2.) Korm. határozat
a Kossuth- és Széchenyi-díj adományozási szabályzatáról**

A Kormány a Kossuth-díjról és a Széchenyi-díjról (a továbbiakban: Díj) szóló 1990. évi XII. törvény 8.§-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következő határozatot alkotja:

1. a) Kossuth-díjra a kulturális és a művészeti alkotások, a Széchenyi-díjra pedig a tudományok, a kutatás, a műszaki alkotások, a műszaki fejlesztés, továbbá a gyógyítás és az oktatás-nevelés terén kivételesen magas színvonalú, példaértékű, nemzetközileg is elismert eredményeket elért személyeket lehet ajánlani.

b) A Díj ismételt adományozására csak olyan eredmény alapján lehet javaslatot tenni, melyet a jelölt az előző Díj adományozása óta eltelt időszakban ért el, s az a) pontban megfogalmazott feltételeknek megfelel.

c) A Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság és az albizottságok tagjai, valamint állami vezetők és országgyűlési képviselők - e megbízatásuk időtartama alatt - a Díjra nem javasolhatók.

d) A Bizottság posztumusz díjak adományozására nem tesz ajánlást.

e) A Díj megosztott adományozása esetén a jutalom személyenként az 1990. évi XII. törvény 3.§-ának (3) bekezdésében meghatározott összeg fele.

2. a) A Kormány a Díj adományozására vonatkozó javaslatok elbírálására, a kitüntetésekre vonatkozó ajánlások megtételére Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság) hoz létre.

A Bizottság 23 tagú, elnöke a miniszterelnök, titkára a Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkára. A Bizottság tagjai:

- a bizottsági tagságra vonatkozó felkérés elfogadása esetén a Magyar Tudományos Akadémia elnöke,
- a művelődési és közoktatási miniszter,
- a b) pont szerinti albizottságok elnökei,
- a Kossuth-, a Széchenyi-díjjal, illetve az Állami Díjjal rendelkezők, továbbá az akadémikusok, az egyetemi tanárok, a tudományos, a műszaki-gazdasági, a művészeti és a kulturális élet kiemelkedő képviselői köréből a Kormány által 5 éves időtartamra kinevezett személyek.

A Bizottság évente legalább két ülést tart, a működésével kapcsolatos ügyviteli teendőket titkára látja el.

b) A Bizottság munkáját az egyes szakterületek elismert képviselőiből álló alábbi albizottságok segítik:

- Földtudományi, Környezet- és Természetvédelmi, valamint Természeti Erőforrások Albizottsága,
- Elektronikai és Informatikai Albizottság,
- Építészeti, Építési és Területfejlesztési Albizottság,
- Műszaki Alkalmazott Tudományok és Innovációs Alkotások Albizottsága,
- Természet tudományok Alaptudományai és Gyakorlati Eredményei Albizottság,
- Biológiai és Agrártudományi Albizottság,
- Orvostudományi Albizottság,
- Társadalomtudományi Albizottság,
- Irodalmi Albizottság,
- Képző-, Fotó- és Iparművészeti Albizottság,
- Színház- és Filmművészeti Albizottság,
- Zene- és Táncművészeti Albizottság.

c) Az albizottságok elnökeit a Kormány nevezi ki 5 éves időtartamra, tagjait a szakterületileg illetékes miniszterek, az országos köztestületek és a művészeti élet területén működő országos szervezetek elnöksége véleményének meghallgatásával - a Bizottság elnöke kéri fel.

3. a) A Díj adományozására a Bizottság részére minden év november 30. napjáig

- a Kormány tagjai,
- az országos köztestületek, és
- a művészeti élet területén működő országos szervezetek elnökségei jogosultak javaslatot tenni.

A Díj adományozását a javaslattételre jogosultaknál bárki kezdeményezheti.

b) A határidő után előterjesztett javaslatot a következő adományozási évben lehet figyelembe venni.

4. a) Az írásban előterjesztett javaslatnak tartalmaznia kell a jelölt szakmai életútját, és azoknak az alkotásoknak, eredményeknek az ismertetését, amelyek jelentősége megalapozhatja a Díj odaítélését.

b) A Díj adományozására vonatkozó javaslatot a szakmaiilag illetékes albizottság megtárgyalja, és írásban előterjesztett véleményével együtt a Bizottsághoz továbbítja.

c) A Bizottság a véleményezett javaslatokat értékeli és az adományozás évének január 30. napjáig ajánlást tesz a Kormánynak a Díjjal kitüntetendő személyekre.

d) A Díjra javasolt személyekről - valamennyi javasolt köréből - a Bizottság javaslatát figyelembe véve a Kormány minden év február 15. napjáig dönt, majd az adományozásra előterjesztést tesz a köztársasági elnöknek.

5. A Díj ünnepélyes átadására minden év március 15. napján, nemzeti ünnepünk alkalmából kerül sor. Amennyiben a Díj átadására nem ekkor kerül sor, a javaslattételi eljárásra a 3. pontban foglalt szabályok megfelelően irányadók.

6. A Díj megvonása során alkalmazandó eljárásra a 3-4. pontban foglalt szabályok megfelelően irányadók.

7. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba, egyidejűleg az 1025/1990. (II.18.) MT határozat hatályát veszti.

Budapest, 1996. szeptember 12.

A miniszterelnök helyett:

Kuncze Gábor s.k.
belügyminiszter

A Szabályzatot - az 1990. évi XII. törvény 8.§-ának (3) bekezdése alapján jóváhagyom:
Budapest, 1996. szeptember 30.

Göncz Árpád s. k.
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Horn Gyula s.k.
miniszterelnök

A DÍJAK ADOMÁNYOZÁSÁRA JAVASLATTEVŐ BIZOTTSÁGOK TÖRTÉNETE

A Kossuth-díj Bizottság illetve a díjra jelölő bizottság a díjjal egy időben született meg, létrehozásának célja az adományozás előkészítése, az arra való javaslattevél. A bizottság összetételére, működésére, feladatára vonatkozó részletes szabályozás – amióta csak létezik – mindig a Minisztertanács, illetve a Kormány feladata volt.

1948-ban a jelölőbizottság létszámát a törvény 28 főben állapította meg, az elnöki teendőket a vallás- és közoktatásügyi miniszter látta el. A bizottság tagjait a miniszter javaslatára és a Minisztertanács döntése alapján a miniszterelnök nevezte ki egy évi időtartamra; az adminisztratív munkát a szavazati joggal nem rendelkező, a miniszter által egy évre megbízott titkár irányította. A bizottságot úgy kellett kiválasztani, hogy megfeleljenek a Kossuth-díj jelölési kritériumaiban foglaltaknak.

A jelölőbizottság hat, un. előkészítő bizottságot hozott létre – szintén az adományozás kritériumainak megfelelően – és meghallgatható szakértőket, akik szavazati joggal nem rendelkeztek. A jelölőbizottság javaslatát a vallás- és közoktatásügyi miniszter terjesztette a Minisztertanács elé.

1950-ben a 44/1950. (II. 4.) MT. rendelet a vallás- és közoktatásügyi miniszter részére a Kossuth-díjra vonatkozó szabályokban biztosított jogkört a népművelési miniszterre ruházta át, az ezzel kapcsolatos költségek fedezéséről a népművelési tárca költségvetésében kellett gondoskodni.

„Előterjesztés a Minisztertanácshoz

Tárgy: A Kossuth-díj odaítélésére alakítandó jelölőbizottság tagjainak kinevezése

Kérem a Minisztertanácsot, hogy a 3110/1948./III.13./Korm. számú rendelet 4.§-a alapján a 44/1950./II.4./MT számú rendelettel biztosított jogkörömnél fogva előterjesztést tegysek a Minisztertanács elnökéhez az alábbi személyeknek a Kossuth-díj odaítélésére alakítandó jelölőbizottság tagjaiul történő kinevezésére az 1950. évre:

Rusznayk István egyetemi nyilvános rendes tanár,
Novobátsky Károly egyetemi nyilvános rendes tanár,
Szádeczky-Kardoss Elemér egyetemi nyilvános rendes tanár,
rektor,
Mihailich Győző egyetemi nyilvános rendes tanár, rektor,
Bognár Rezső egyetemi nyilvános rendes tanár,
Lukács György egyetemi nyilvános rendes tanár,
Moravcsik Gyula egyetemi nyilvános rendes tanár,
Andics Erzsébet egyetemi nyilvános rendes tanár,
Ortutay Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter,
Trencsényi-Waldapfel Imre egyetemi nyilvános rendes tanár,
miniszteri tanácsos,
Darvas József építésügyi miniszter,
Both Béla rendező,
Mikus Sándor szobrászművész,
Major Tamás a Nemzeti Színház igazgatója,
Szabolcsi Bence főiskolai tanár,
Apró Antal SZOT főtítkárr,
Gáspár Sándor, a Vas- és Fémmunkások Szakszervezetének főtitkár-helyettese,
Nagy Dániel országgyűlési képviselő,
Hevesi Gyula, a Találmányi Hivatal vezetője,
Szijjártó Lajos miniszteri osztályfőnök,
Rostás Oszkár miniszteri tanácsos,
Babics Antal egyetemi nyilvános rendes tanár,
Zöld Sándor államtitkár,
Béki Ernő, a Pedagógus Szakszervezet főtítkára,
Szávai Nándor államtitkár,
Nógrádi Sándor altábornagy,
Sólyom László altábornagy,
Szabó István vezérőrnagy.
Budapest, 1950. február 14.

Révai József sk.
népművelési miniszter

1951-ben a Népművelési Minisztériumban Kossuth-díj Titkárság került megszervezésre, melynek személyzetét a népművelési miniszter nevezte ki. A Titkárság feladata az volt, hogy figyelemmel kísérje és tartsa nyilván a következő évi díjak oda ítélése szempontjából számbajöhető eredményeket. A jelölőbizottság elnöke változatlanul a népművelési miniszter, tagjait a miniszter javaslatára egy évre a Minisztertanács nevezte ki. A jelölőbizottság tagjai sorából öt albizottságot alakított, az elnököt az albizottság választotta. A jelölőbizottság titkára egy éves megbízatását a népművelési minisztertől kapta.

„Előterjesztés a Minisztertanácshoz

Tárgy: A Kossuth-díj odaítélésére alakítandó jelölőbizottság tagjainak kinevezése

A 19/1951/I.20./MT rendelet 3.§-a alapján javasolom, hogy az 1951. évi Kossuth-díjak odaítélésére alakítandó jelölőbizottság tagjaiul a Minisztertanács az alábbi személyeket nevezze ki:

Erdey-Grúz Tibor
Szádeczky-Kardoss Elemér
Novobátszky Károly
Buzágh Aladár
Kovács István
Turán Pál
Máté Imre
Hetényi Imre
Vörös Imre
Hevesi Gyula
Németh Gyula
Szekfű Gyula
Andics Erzsébet
Lukács György
Fogarasi Béla
Ligeti Lajos
Veres Péter
Benjamin László
Waldapfel József
Somlay Artúr
Simon Zsuzsa

Nádasdy Kálmán
Kodály Zoltán
Kadosa Pál
Asztalos Sándor
Ék Sándor
Kisfaludy Stróbl Zsigmond
Mikus Sándor
Fock Jenő
Tihanyi Alajos
Papp István
Lettner Ferenc
Szijjártó Lajos
Ajtai Miklós
Lakatos Béla
Szabó László
Márcis Antal
Erdei Mihály
Jóboru Magda
dr. Doleschall Frigyes
Varga András
Nógrádi Sándor

Budapest, 1951. február 8-án

Révai József sk.
népművelési miniszter

1953-tól a Kossuth-díjra vonatkozó jogszabályokban a népművelési miniszter részére biztosított jogkört a Minisztertanács vette át, erre tekintettel a Kossuth-díj Titkárság a Minisztertanács Hivatalában került megszervezésre, személyzetét a Minisztertanács Hivatalának vezetője nevezte ki.

A jelölőbizottság elnöke és tagjai tekintetében az egy évre történő kinevezési jogkört változatlanul a Minisztertanács gyakorolta. A jelölőbizottság titkárát a jelölőbizottság elnöke bizta meg – a bizottság megbízása időtartamával megegyezően – szintén egy évre.

1955-től a jelölőbizottság hivatalos elnevezése Kossuth-díj Bizottságra módosult, s a Minisztertanács mellett állandó jelleggel működő kormánybizottsággá alakult. A javaslatok összegyűjtése, a díjazottak nyilvántartása, a Bizottság munkájának megszervezése és a működéséből eredő feladatok ellátása a Minisztertanács Titkársága feladatkörébe került.

A Bizottság megbízását határozatlan időre nyerte el, elnökét, elnökhelyettesét – amely tisztség a bizottság történetében új funkció – a Minisztertanács nevezte ki. A Bizottságnak *két főbizottsága* jött létre: az egyik főbizottság a tudományok, a találmányok, újítások, a termelőmunka módszerének alapvető tökéletesítése tárgykörben, a másik főbizottság az irodalom és művészet terén elért eredmények és alkotások elbírálására szerveződött. Érdekes, hogy jogszabály a javaslatok beérkezésének nem határidőt szabott, hanem a Kossuth-díj Bizottság ülészakának kezdetét határozta meg (minden év december 15-e). *1958-tól* a főbizottságok a szükségesnek megfelelően hozhattak létre albizottságokat, melyek tagjait a Bizottság elnöke kérte fel. Az albizottság munkáját a Bizottság egy-egy tagja irányította. A Bizottság javaslatát a Minisztertanácshoz az albizottság véleményének meghallgatása után terjesztette elő.

**„1014/1955. (II. 2.) számú minisztertanácsi határozat
a Kossuth-díj Bizottság elnökének, elnökhelyetteseinek és
tagjainak kinevezéséről**

A Minisztertanács az 1955. évi 2. számú törvényerejű
rendelet 3.§-a értelmében alakított Kossuth-díj Bizottság
elnökévé **Darvas Józsefet**, elnökhelyettesekké **Erdei Ferencet**,
Jánosi Ferencet, **Kiss Árpádot**, **Rusznayk Istvánt** kinevezte.

A Kossuth-díj Bizottság tagjai:

I.

Ajtai Miklós, Alföldi Zoltán, Andics Erzsébet, Ács Ernő,
Bíró Ferenc, Bognár Géza, Bognár Rezső, Buzágh Aladár,
Czottner Sándor, Csanádi György, Csűrös Zoltán, Erdey-Grúz
Tibor, Fogarasi Béla, Friss István, Gerecs Árpád, Gillemot
László, Gyulai Zoltán, Hajós György, Hevesi Gyula, Hetényi
Géza, Jóboru Magda, Kolozs Richárd, Korach Mór, Kónya Al-
bert, Lukács György, Lux László, Magvari András, Manninger
Rezső, Márcsis Antal, Máté Imre, Mekis József, Molnár Erik,
Németh Gyula, Novobáthcy Károly, Nógrádi Sándor, Petényi
Géza, Poros Tamás, Rényi Alfréd, Sedlmayer Kurt, Somos And-
rás, Straub F. Brunó, Szádeczky-Kardoss Elemér, Szekfű Gy-
ula, Szécsi Károly, Törő Imre, Trautmann Rezső, Verő József,
Waidapfel József, Winter Ernő, Zambó János.

II.

Benjamin László, Benkhard Ágost, Domanovstky Endre, Ék Sán-
dor, Fábri Zoltán, Gellért Endre, Horváth Márton, Illés Bé-
la, Illyés Gyula, Kadosa Pál, Király István, Kisfaludy
Stróbl Zsigmond, Kodály Zoltán, Konecsni György, Kovács And-
rás, Ladányi Ferenc, Major Máté, Mikus Sándor, Nádasdy Kál-
mán, Szabó Ferenc, Szabó Pál, Szabolcsi Bence, Szilágyi Bea,
Veres Péter, Zathureczki Ede.

Nagy Imre sk.
a minisztertanács elnöke

„1101/1955. (XII. 15.) számú minisztertanácsi határozat

a Kossuth-díj Bizottság egyes tagjainak felmentéséről, valamint a Bizottság kiegészítéséről

A Minisztertanács **Mekis Józsefet, Benkhardt Ágostot, Jánosi Ferencet és Szilágyi Beát** Kossuth-díj Bizottsági tagsága alól felmenti és egyben

Gáspár Sándort, Katona Antalt, Kovács K. Pált, Panák Lászlót, Pogány Frigyeset, Simon Zsuzsát és Tamás Aladárt

a Kossuth-díj Bizottság tagjaivá kinevezi.

Hegedűs András sk.

a minisztertanács elnöke

1018/1957. (II. 5.) Korm. számú határozat

a Kossuth-díj Bizottság elnökének, elnökhelyetteseinek és tagjainak kinevezéséről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a Kossuth-díj Bizottság elnökének, elnökhelyetteseinek és tagjainak kinevezéséről szóló 1014/1955. (II. 2.) és 1101/1955. (XII. 5.) számú minisztertanácsi határozatokban kinevezett Kossuth-díj bizottsági elnököt, elnökhelyetteseket és bizottsági tagokat e tisztségük alól felmenti és egyben az 1955. évi 2. számú törvényerejű rendelet 3.§-a értelmében alakított Kossuth-díj Bizottság elnökévé **Kállai Gyulát**, elnökhelyettesekké **Molnár Eriket, Kiss Árpádot, Rusznyák Istvánt** kinevezi.

A Kossuth-díj Bizottság tagjai

I.

Hajós György, Kónya Albert, Novobáczky Károly, Rényi Alfréd, Friss István, Fogarasi Béla, Lukács Sándor, Németh Gyula, Nógrádi Sándor, Waldapfel József, Törő Imre, Alföldi Zoltán, Hetényi Géza, Petényi Géza, Straub F. Brunó, Bognár Rezső, Buzágh Aladár, Erdey-Grúz Tibor, Gerecs Árpád, Székér Gyula, Czottner Sándor, Gyulai Zoltán, Szádeczky-Kardoss Elemér, Zambó János, Bognár Géza, Kovács K. Pál, Winter Ernő, Szigeti György, Hevesi Gyula, Gáspár Sándor, Gillemot László,

Kolozs Richárd, Veró József, Ajtai Miklós, Csűrös Zoltán, Nyers Rezső, Csanádi György, Katona Antal, Szécsi Károly, Major Máté, Magyar András, Manninger Rezső, Péter Károly, Schandl József, Somos András, Tamási István, Zoványi István.

II.

Veres Péter, Illés Béla, Szabó Pál, Darvas József, Gellért Oszkár, Bölöni György, Konecsni György, Kisfaludy Stróbl Zsigmond, Domanovszky Endre, Pátzay Pál, Ék Sándor, Barcsay Jenő, Pogány Frigyes, Kerényi Jenő, Kodály Zoltán, Szabolcsi Bence, Zathureczki Ede, Szabó Ferenc, Harangozó Gyula, Nádasdy Kálmán, Fábry Zoltán, Gellért Endre, Kovács András, Major Tamás, Ladányi Ferenc, Uray Tivadar, Magyar Bálint.

Kádár János sk
a Magyar Forradalmi
Munkás-Paraszt Kormány
elnöke

1964-ben a Kossuth-díj Bizottság feladatköre alapvetően megváltozott és kibővült: az 1963. évi 36. sz. tvr-el létrejött Állami díj adományozásának előkészítésén túl a Kiváló és Érdemes Művész kitüntető címek adományozásával kapcsolatos teendőket is ellátta. A Magyar Népköztársaság állami díjainak Kormánybizottsága tisztségviselőit és tagjait – és első ízben a bizottság titkárát is – a Minisztertanács nevezte ki. A Kormánybizottság elnöke, elnökhelyettesei és titkára alkották a Kormánybizottság elnökségét, amely a Bizottság ülései közötti időben annak jogkörében járt el és tevékenységről be kellett számolni. A Kormánybizottság munkáját a Bizottság egy-egy tagjának vezetése alatt működő albizottságok segítették, melyeknek elnökét és tagjait a Kormánybizottság elnöke kérte fel.

**„A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
1028/1964. (IX. 29.) számú határozata
az Állami Díj és Kossuth-díj Bizottság tagjainak kinevezéséről**

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a Kossuth-díj Bizottság tagjait e tisztségük alól felmenti és az 1963. évi 36. számú törvényerejű rendelettel alapított Állami Díj és Kossuth-díj Bizottság

elnökevé:

Kállai Gyulát, a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettesét,

elnökhelyetteseivé:

dr. Ajtai Miklóst, az Országos Tervhivatal elnökét,

Brutyó Jánost, a SZOT főtitkárát,

Ilku Pál művelődésügyi minisztert,

Kiss Árpádot, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökét,

dr. Molnár Erik akademikust,

dr. Rusznyák István akademikust a Magyar Tudományos Akadémia elnökét,

titkárává:

dr. Gál Tivadart, a Minisztertanács Titkársága vezetőjét,

tagjaivá:

Aczél Györgyöt, a művelődésügyi miniszter első helyettesét,

dr. Ács Ernő kétszeres Kossuth-díjast, a műszaki tudományok doktorát a Távközlési Kutató Intézet igazgatóját,

dr. Babits Antal Kossuth-díjas akademikust, a Budapesti Orvostudományi Egyetem Urológiai Klinika igazgatóját,

dr. Bognár Géza kétszeres Kossuth-díjas akademikust, a Távközlési Kutató Intézet igazgatóhelyettesét,

dr. Bognár Józsefet, a közgazdaságtudományok doktorát egyetemi tanárt, a Kulturális Kapcsolatok Intézete elnökét,

Bulla Elma Kossuth-díjas színművészt,

dr. Csanádi György Kossuth-díjast, az MTA levelező tagját, közlekedés- és postaügyi minisztert,

dr. Csáki Frigyeset, a műszaki tudományok doktorát, a Budapesti Műszaki Egyetem rektorát,

Csépányi Sándort, az Ózdi Kohászati Üzemek vezérigazgatóját,

dr. Dabronaki Gyulát, az élelmezésügyi miniszter első helyettesét,

Darvas József kétszeres Kossuth-díjas író, az Írószövetség elnökét,
Domanovszky Endre kétszeres Kossuth-díjas képzőművészt,
dr. Erdei Ferenc kétszeres Kossuth-díjas akadémikust, az MTA alelnökét, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa főttitkárát,
dr. Erdőy-Grúz Tibor kétszeres Kossuth-díjast, az MTA főttitkárát,
Fischer Annie kétszeres Kossuth-díjas zongoraművészt,
Friss István akadémikust, az MTA Közgazdaságtudományi Intézet igazgatóját,
Gál Lászlót, a SZOT titkárát,
dr. Gerecs Árpád Kossuth-díjas akadémikust, az ELTE Kémiai Technológiai Tanszék tanszékvezető egyetemi tanárát,
Herczeg Károlyt, a Vasas Szakszervezet főtítkárhelyettesét,
dr. Hajós György kétszeres Kossuth-díjas akadémikust, tanszékvezető egyetemi tanárt, az MTA Matematikai Kutató Intézet osztályvezetőjét,
dr. Hardy Gyulát, a kémiai tudományok kandidátusát, a Műanyagipari Kutató Intézet igazgatóját,
Hevesi Gyula Kossuth-díjas akadémikust, az MTA alelnökét, az MTA Ipargazdaságtana Kutató Csoport igazgatóját,
Hidas Antal Kossuth-díjas író,
Jámbor Istvánt, a földesi (Hajdu megyei) Rákóczi Termelőszövetkezet elnökét,
dr. Jánossy Lajos Kossuth-díjas akadémikust, az MTA alelnökét, a Központi Fizikai Kutató Intézet igazgatóját,
dr. Kertai György Kossuth-díjast, a föld- és ásványtani tudományok doktorát, a Központi Földtani Hivatal elnökét,
Kodály Zoltán háromszoros Kossuth-díjas akadémikust,
Kolos Richárd tanszékvezető egyetemi tanárt, a Tudományos és Felsőoktatási Tanács főttitkárát,
dr. Kovács Gábort, a mezőgazdasági tudományok kandidátusát, a Szarvasi Öntözési és Rizstermesztési Kutató Intézet igazgatóját,
dr. Lehr Ferenc Kossuth-díjas kandidátust, a könnyűipari miniszter helyettesét,
dr. Lévárdi Ferenc kandidátust nehézipari minisztert,
dr. Magyari Andrást, a biológiai tudományok doktorát, az Agrártudományi Egyetem rektorát,
Major Tamás kétszeres Kossuth-díjas színművészt főrendezőt,
Nikus Sándor kétszeres Kossuth-díjas képzőművészt,
Nádasdy Kálmán kétszeres Kossuth-díjast, a Magyar Állami Operaház igazgatóját,

dr. Pándi (Kardos) Pált, az irodalomtudományok kandidátusát, az ELTE BTK docensét, kritikust,
dr. Reischl Antalt, a műszaki tudományok kandidátusát, a Magyar Építőművészek Szövetsége elnökét,
dr. Soós Gábor földművelésügyi miniszterhelyettest,
Sötér István Kossuth-díjast, az MTA levelező tagját, az ELTE rektorát,
dr. Straub F. Brunó kétszeres Kossuth-díjas akademikust, az MTA Biokémiai Kutató Intézet igazgatóját,
dr. Szabó Imre Kossuth-díjast, az MTA főtitkárhelyettesét, az Állam- és Jogtudományi Intézet igazgatóját,
Szabó Pál kétszeres Kossuth-díjas író,
dr. Szabó Zoltán kandidátust egészségügyi minisztert,
Szabolcsi Bence Kossuth-díjas akademikust az MTA Bartók Archivuma igazgatóját, a Zeneművészeti Főiskola tanárát,
Szőkefalvy-Nagy Béla kétszeres Kossuth-díjas akademikust, a JATE TTK dékánját, a Bolyai Intézet tanszékvezető egyetemi tanárát, az MTA Matematikai Kutató Intézet osztályvezetőjét,
Tasnádi Emilt az Országos Találmányi Hivatal elnökét,
dr. Törő Imre Kossuth-díjas akademikust, a Budapesti Orvostudományi Egyetem Szövet- és Fejődéstan Intézet igazgatóját,
dr. Trautmann Rezsőt, a műszaki tudományok kandidátusát, építésügyi minisztert,
dr. Vajda László Kossuth-díjast, a kémiai tudományok doktorát, az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt helyettes vezérigazgatóját,
Vargha László Kossuth-díjas akademikust, a Gyógyszeripari Kutató Intézet igazgatóját,
Váradi Jánost, a Ganz-Mávag Mozdony-, Vagon- és Gépgyár műszaki igazgatóját,
dr. Vayer Lajost, a művészettörténeti tudományok doktorát, az ELTE tanszékvezető egyetemi tanárát,
Verő József kétszeres Kossuth-díjas akademikust, a Vasipari Kutató Intézet igazgatóját,
dr. Weichinger Károly Kossuth-díjas kandidátust, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Középülettervezési Tanszék tanszékvezető egyetemi tanárát,
Zambó János Kossuth-díjast, az MTA levelező tagját, a Nehézipari Műszaki Egyetem rektorát kinevezi.

Kállai Gyula sk.

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
elnökhelyettese

1966-ban a Kiváló és Érdemes Művész címek adományozásának előkészítésével kapcsolatos teendők a kulturális miniszter feladatkörébe kerültek; a Kossuth-díj Bizottság munkáját 17 albizottság segítette.

1984-ben alakult meg az a 20 szakmai albizottság, amely 1996-ig működött: a *Bányászati, Földtudományi és Vízügyi*; az *Elektronikai és Távközlési*; az *Energetikai és Erőáramú*; az *Építészeti*; a *Gépipari*; a *Kereskedelmi*; a *Kohászati*; a *Könnnyűipari*; a *Közlekedési*; a *Matematikai és Fizikai*; a *Mezőgazdasági és Élelmiszeripari*; a *Pedagógiai és Népművelési*; az *Orvostudományi*; a *Biológiai és Egészségügyi*; a *Számítástechnikai és Automatizálási*; a *Társadalomtudományi*; a *Vegyipari és Kémiai*, valamint az *Irodalmi*; a *Képző- és Iparművészeti*; a *Színház- és Filmművészeti*; a *Zene- és Táncművészeti Albizottság*.

A Minisztertanács 1046/1984. (IX.25.) számú határozata az Állami- és Kossuth-díj Bizottság személyi összetételének megállapításáról

1. A Minisztertanács az Állami- és Kossuth-díj Bizottság összetételét a következőkben állapítja meg:

Elnök:

Sarlós István, a Minisztertanács elnökhelyettese

Elnökhelyettesek:

Korcsog András, a Tudánypolitikai Bizottság titkára,

dr. Köpeczi Béla akadémikus, művelődési miniszter,

dr. Pál Lénárd akadémikus, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke,

dr. Szentágothai János akadémikus, az MTA elnöke

Titkár:

dr. Raft Miklós, a Minisztertanács Titkársága vezetője

Tagok:

Ancsel Éva, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanára,

Aradi Nóra, az MTA Művészettörténeti Kutató Csoport igazgatója,

Benjamin László Kossuth-díjas költő,

dr. Berend T. Iván akadémikus, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára,
dr. Bíró Ferenc, a Godóllói Agrártudományi Egyetem rektora,
dr. Bognár József akadémikus, az MTA Világgazdasági Kutatóintézet igazgatója,
dr. Czibere Tibor akadémikus, a Nehézipari Műszaki Egyetem rektora,
dr. Császár Ákos akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára,
dr. Dimény Imre, a Kertészeti Egyetem rektora,
dr. Eörsi Gyula akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanára,
Farkas Tibor, a Városépítési Tudományos és Tervező Intézet igazgatóhelyettese,
dr. Pülöp József akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora,
Gál László, a SZOT főtítkárhelyettese,
dr. Harmatta János akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára,
Hubay Miklós, a Magyar Írók Szövetsége elnöke,
Illés Endre Kossuth-díjas író, a Szépirodalmi Könyvkiadó igazgatója,
dr. Juhár Zoltán belkereskedelmi miniszter,
Juhász Mihály, a Papíripari Vállalat vezérigazgatója,
dr. Kapolyi László akadémikus, ipari miniszter,
dr. Karmazsin László, a Debreceni Orvostudományi Egyetem rektora,
Kállai Ferenc Kossuth-díjas színművész,
dr. Kónya Albert akadémikus, egyetemi tanár, a Budapesti Műszaki Egyetem Fizikai Intézet igazgatója,
Kovács Antal államtitkár, az Országos Vízügyi Hivatal elnöke,
Köveskúti Lajos, a Híradástechnikai Szövetkezet elnöke,
dr. Lévai András akadémikus, nyugalmazott egyetemi tanár,
dr. Márta Ferenc akadémikus, az MTA Központi Kémiai Kutató Intézet főigazgatója,
dr. Pándi K. Pál akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára,
dr. Pethő György, a Godóllói Agrártudományi Egyetem egyetemi tanára,
dr. Polinszky Károly akadémikus, a Budapesti Műszaki Egyetem rektora,
dr. Pozsgay Imre, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa főtítkára,

dr. Pusztai Gyula, az Országos Találmányi Hivatal elnöke,
dr. Prohászka János akadémikus, a Budapesti Műszaki Egyetem
tanszékvezető egyetemi tanára,
dr. Rusznák István, a Budapesti Műszaki Egyetem tanszékveze-
tő egyetemi tanára,
dr. Rödönyi Károly nyugalmazott miniszter,
dr. Ságghy Vilmos nyugalmazott miniszter,
Sebestyén János, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság
általános elnökhelyettese,
dr. Selmeczi Lajosné belkereskedelmi miniszterhelyettes,
dr. Sipos Aladár akadémikus, az MTA Közgazdaságtudományi
Intézet igazgatója,
dr. Schultheisz Emil egészségügyi miniszter,
Somogyi László építésügyi- és városfejlesztési miniszter,
dr. Somos András akadémikus, a Kertészeti Egyetem Zöldség-
termesztési Intézet igazgatója,
dr. Straub F. Brunó akadémikus, az MTA Szegedi Biológiai
Intézet igazgatója,
dr. Szabó Gábor akadémikus, a Debreceni Orvostudományi Egye-
tem Biológiai Intézet igazgatója,
dr. Szabó János akadémikus, egyetemi tanár, nyugalmazott
államtitkár,
dr. Tóth Dezső akadémikus, művelődési miniszterhelyettes,
Urbán Lajos közlekedési miniszter,
dr. Vayer Lajos, az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanszékve-
zető egyetemi tanára,
Vas István, a Dalmandi Állami Gazdaság igazgatója,
dr. Vajda György akadémikus, a Villamosenergiaipari Kutató
Intézet igazgatója,
Váncsa Jenő mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter,
dr. Vámos Tibor akadémikus, az MTA Számítástechnikai és Au-
tomatizálási Kutató Intézet igazgatója,
Vitányi Iván, a Művelődéskutató Intézet igazgatója,
dr. Lifalussy József akadémikus, a Liszt Ferenc Zeneművésze-
ti Főiskola rektora,
dr. Zambó János akadémikus, a Műegyetemi Műszaki Egyetem
egyetemi tanára.

2. Ez a határozat kihirdetése napján lép hatályba;
egyidejűleg a 1041/1982. (XI.5.) Mt. számú határozat hatá-
lyát veszti.

Lázár György sk
a Minisztertanács elnöke"

Az 1990-es törvényi felhatalmazás alapján a Kormány 21 tagú *Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottságot hozott létre*. Az elnöki teendőket ettől fogva a miniszterelnök látta el, titkára a Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkára. A Bizottság tagjait az akademikusok, az egyetemi tanárok, a gazdasági, a művészeti és kulturális élet kiemelkedő képviselői, továbbá a Kossuth-díjasok és Állami díjasok közül a Kormány nevezte ki 5 évi időtartamra. A Bizottság munkáját az egyes szakterületek képviselőiből álló 20 albizottság segítette, amelynek elnökét és tagjait a kormányfő – mint a Bizottság elnöke – kérte fel. Miután a korábbi években-évtizedekben általános gyakorlat volt állami vezetők, szakszervezeti és egyéb funkcionáriusok felkérése a bizottsági munkában történő részvétele, az új szabályozás garantálni kívánta, hogy a bizottság személyi összetételében a napi politikai és pártérdekek ne kaphassanak szerepet és csak az alkotás, a tevékenység jelentősége legyen mérvadó.

**A Minisztertanács 1023/1990. (II.14.) MT határozata
a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság személyi összetétel-
ének megállapításáról**

1. A Minisztertanács a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság személyi összetételét a következőkben állapítja meg:

Elnök: a Minisztertanács elnöke

Tagok:

Bereczky Loránd művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója,

Czine Mihály irodalomtörténész, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanára,

Cseres Tibor Kossuth-díjas író,

Csurgay Árpád az MTA levelező tagja, az MTA főtitkárhelyettese,

Enyedi György, az MTA levelező tagja, az MTA Regionális Kutatások Központja főigazgatója,

Gazsó Ferenc a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanára,

Huszár Tibor akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanára,

Kroó György zenetörténész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyetemi tanára,
Lovász László akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanára, Állami díjas,
Marosi Ernő művészettörténész, az MTA Művészettörténeti Kutatócsoport igazgatóhelyettese,
Pataki Ferenc az MTA levelező tagja, az MTA Pszichológiai Kutató Intézet igazgatója.
Bubik Ernő építészmérnök, Állami díjas,
Stefanovits Pál akadémikus, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem egyetemi tanára, Állami díjas,
Szabó István Kossuth-díjas filmrendező,
Szabó Kálmán akadémikus, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanára,
Szántag Csaba akadémikus, a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi tanára, Állami díjas,
Székely Gábor Kossuth-díjas főrendező,
Tuschák Róbert az MTA levelező tagja, a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi tanára,
Venetianer Pál az MTA levelező tagja, az MTA Szegedi Biológiai Központ Biokémiai Intézet igazgatója, Állami díjas,
Vízi E. Szilveszter az MTA levelező tagja, az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézet igazgatóhelyettese

2. A Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság titkári teendőit a Minisztertanács Hivatala elnöke látja el.

3. Ez a határozat kihirdetése napján lép hatályba; egyidejűleg az 1052/1987. (X.12)/ MT határozat hatályát veszti.

Németh Miklós sk.
a Minisztertanács elnöke

**„A kormány 1011/1991. (II.28.) Korm. határozata
a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság
személyi összetételének megállapításáról**

1. A kormány a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság személyi összetételét a következőkben állapítja meg:

Elnök: a Miniszterelnök

Tagok:

dr. Andorka Rudolf a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanára,

dr. Balogh János az MTA rendes tagja, nyugalmazott egyetemi tanár, Kossuth-díjas,

Cseres Tibor Kossuth-díjas író,

dr. Csurgay Árpád az MTA levelező tagja, az MTA főtitkárhelyettese,

dr. Görömbei András a Kossuth Lajos Tudományegyetem egyetemi tanára,

dr. Jermy Tibor az MTA rendes tagja, az MTA Növényvédelmi Kutató Intézet tudományos tanácsadója, Állami díjas,

dr. Király Tibor az MTA rendes tagja, nyugalmazott egyetemi tanár,

Kő Pál szobrászművész, a Képzőművészeti Főiskola rektorhelyettese,

dr. Marosi Ernő egyetemi docens, az MTA Művészettörténeti Csoport igazgatója,

dr. Méhes Károly az MTA levelező tagja, a Pécsi Orvostudományi Egyetem Gyermekklinika tanszékvezető egyetemi tanára,

dr. Mészáros Ernő az MTA rendes tagja, a Központi Légkörfizikai Intézet kutatóprofesszora,

Mojzer Miklós művészettörténész, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója,

Rubik Ernő építészmérnök, Állami díjas,

Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész,

dr. Stefanovits Pál az MTA rendes tagja, nyugalmazott egyetemi tanár, Állami díjas,

Szabó István Kossuth-díjas filmrendező,

dr. Szántag Csaba az MTA rendes tagja, a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi tanára, Állami díjas,

Székely Gábor Kossuth-díjas rendező, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi docente,

dr. Vargyas Lajos a zenetudomány doktora,

dr. Zombori László a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi tanára.

2. A Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság titkári teendőit a Miniszterelnök Hivatal közigazgatási államtitkára látja el.

3. Ez a határozat kihirdetése napján lép hatályba; egyidejűleg az 1023/1990. (II.14.) MT határozat hatályát veszti.

Dr. Antall József sk.
miniszterelnök

A díj adományozásának előkészítése során a gyakorlatban egyre nagyobb gondot jelentett a 20 albizottság működése, amely nagy száma ellenére sem fedte le teljesen a magyar tudományos és művészeti élet összes területét. A rendszerváltás óta eltelt időszakban, a gazdasági és társadalmi átalakulás következtében egyes korábban előtérbe helyezett albizottságok meghatározó szerepe megszűnt. Éveken keresztül nem érkezett javaslat pl. a Kohászati és a Könnyűipari Albizottsághoz; 1-1 javaslat érkezett – s az sem minden esztendőben – az Energetikai és Erő-áramú, a Közlekedési és a Kereskedelmi Albizottsághoz. Általában 1-2 javaslatot tárgyalt meg a Bányászati, Földtudományi és Vízügyi, Elektronika és Távközlési, a Pedagógiai és Népművelési Albizottság. Ezzel szemben *kiugróan magas* a művészeti albizottságok illetékességi körébe tartozó javaslatok száma; ezen albizottságok átlagosan 25-40 közötti javaslatot bíráltak el; nagyobb számban érkezett javaslat – 6-15 között – az Orvostudományi, Társadalomtudományi, Mezőgazdasági és Élelmiszeripari, Matematikai és Fizikai Albizottságokhoz.

Ugyanakkor párhuzamosságok is előfordultak egyes tudományágak interdiszciplináris jellege miatt, pl. orvos-biokémikus, matematikus-számítástechnikus esetében, vagy olyan jelölteknel, akiknek mind több évtizedes pedagógiai tevékenysége, mind tudományos munkássága elismerésre méltó. Ezzel szemben pl. a környezetvédelem terén kiemelkedő életutat maguk mögött tudható jelöltek munkásságának elbírálására nem volt szakmai albizottság.

Az előbbi indokokra tekintettel, valamint figyelembe véve a hetvenes-nyolcvanas évek központi közigazgatásának szerkezetét követő albi-

zottsági rendszer meglehetősen avultságát, az 1991-ben megbízott Bizottság és albizottságok mandátumának lejártával egy időben szükségessé vált az albizottsági szerkezet megújítása. Az *1996-ban elfogadott új adományozási szabályzat* a Bizottság létszámát 23 főben állapította meg: tagja lett a Bizottságnak az önkormányzati elven működő köztestületté vált

Magyar Tudományos Akadémia elnöke és a legtöbb adományozási javaslatot előterjesztő művelődési és oktatási miniszter, akik az erre vonatkozó felkérést elfogadták. A Bizottság Kormány által 5 évre kinevezett tagjai (8 fő) változatlanul a már díjazottak, az akadémikusok, az egyetemi tanárok, a tudományos, a műszaki-gazdasági, valamint a művészeti és kulturális élet kiemelkedő képviselői közül kerültek ki. A Bizottság elnöki teendőit továbbra is a kormányfő látta el, titkára a Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkára.

A Bizottság munkájának segítésére 12 albizottság szerveződött: *Földtudományi, Környezet- és Természetvédelmi, valamint Természeti Erőforrások; Elektronikai és Informatikai; Építészeti, Építési és Területfejlesztési; Műszaki Alkalmazott Tudományok és Innovációs Alkotások; Természettudományok Alaptudományi és Gyakorlati Eredményei; Biológiai és Agrártudományi, Orvostudományi, Társadalomtudományi, Irodalmi, Képző-, Fotó és Iparművészeti, Színház- és Filmművészen, Zene- és Táncművészeti Albizottság* elnevezéssel. Az albizottságok elnökeit szintén a Kormány nevezi öt éves időtartamra, akik az albizottságban kialakított rangsor és szakmai vélemény hathatósabb képviselőtét megvalósítandó, hivatalból tagjai a Bizottságnak. Az albizottsági tagokat a miniszterelnök nevezi ki a szakterületileg illetékes miniszterek, az országos köztestületek és a művészeti élet területén működő országos szervezetek elnöksége véleményének kikérését követően.

**„1009/1997. (I.31.) Korm. határozat
a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság tagjainak
kinevezéséről**

A kormány az 1101/1996. (X. 2.) Korm. határozat 2. a)-
c) pontja alapján

dr. Ferge Zsuzsa Széchenyi-díjas szociológust, a szociológiai tudomány doktorát,
Halász Béla Széchenyi-díjas orvost, az MTA r. tagját,
Kányádi Sándor Kossuth-díjas író, költő, műfordítót,
dr. Kerkápoly Endre Széchenyi-díjas ny. egyetemi tanárt, a műszaki tudomány doktorát,
Keviczky László villamosmérnököt, az MTA r. tagját, az MTA főtitkárát,
Nemecz Ernő állami díjas geokémikust, az MTA r. tagját,
Roller János Kossuth-díjas hegedűművészt, Érdemes Művészt,
Szabó István Kossuth-díjas filmrendezőt, Kiváló Művészt
a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság tagjává,

Ádám Antal Széchenyi-díjas geofizikust, az MTA r. tagját, az MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézete kutatóprofesszorát a Földtudományi, Környezet- és Természetvédelmi, valamint Természeti Erőforrások Albizottsága elnökévé,

Beck Mihály állami díjas kémikust, az MTA r. tagját a Természettudományok Alaptudományai és Gyakorlati Eredményei Albizottság elnökévé,

Horn Péter Széchenyi-díjast, az MTA r. tagját, a Pannon Agrártudományi Egyetem rektorát a Biológiai és Agrártudományi Albizottság elnökévé,

dr. Ilia Mihály Széchenyi-díjas irodalomtörténészt, a József Attila Tudományegyetem egyetemi docensét az Irodalmi Albizottság elnökévé,

Kállai Ferenc Kossuth-díjas színművészt, Kiváló Művészt, a Színház- és Filmművészeti Albizottság elnökévé,

Kollár Lajos Széchenyi-díjast, az MTA r. tagját, a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi tanárát az Építészeti, Építési és Területfejlesztési Albizottság elnökévé,

dr. Lajtha György Széchenyi-díjas egyetemi tanárt, a műszaki tudomány doktorát az **Elektronikai és Informatikai Albizottság** elnökévé,

Michelberger Pál Széchenyi-díjas mérnököt, az MTA r. tagját, az MTA alelnökét, a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi tanárát a **Műszaki Alkalmazott Tudományok és Innovációs Alkotások Albizottsága** elnökévé,

Petrovics Emil Kossuth-díjas zeneszerzőt, Kiváló Művészt, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyetemi tanárát a **Zene- és Táncművészeti Albizottság** elnökévé,

Schrammel Imre Kossuth-díjas keramikusművészt Kiváló Művészt, a Magyar Iparművészeti Főiskola rektorát a **Képző-, Fotó- és Iparművészeti Albizottság** elnökévé,

Szelényi Iván szociológust, az MTA r. tagját a **Társadalomtudományi Albizottság** elnökévé,

Vizi E. Szilveszter Széchenyi-díjas orvost, az MTA r. tagját, az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézet igazgatóját az **Orvostudományi Albizottság** elnökévé,

5 évi időtartamra kinevezi.

Horn Gyula sk.
miniszterelnök

**1017/1998. (II. 13.) Korm. határozat
a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság Irodalmi Albizottsága
elnökének kinevezéséről**

A Kormány az 1101/1996. (X. 2.) Korm. határozat 2. a)-c) pontja alapján
Szakonyi Károly Kossuth-díjas író, dramaturgot az Irodalmi Albizottság elnökévé, 5 évi időtartamra kinevezi.

**1001/1999. (I. 1.) Korm. határozat
a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság Társadalomtudományi
Albizottsága elnöke megbízatásának megszűnéséről**

A Kormány a Kossuth- és Széchenyi-díj adományozási szabályzatáról szóló - az 1130/1998. (X. 6.) Korm. határozattal módosított - 1101/1996. (X. 2.) Korm. határozat 2. a)-c) pontja alapján megállapítja, hogy **Szelényi Iván**, a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság Társadalomtudományi Albizottsága elnökének megbízatása - lemondása miatt - megszűnt.

**1019/1999. (II. 15.) Korm. határozat
a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság Társadalomtudományi
Albizottsága elnökének kinevezéséről**

A Kormány a Kossuth- és Széchenyi-díj adományozási szabályzatáról szóló - az 1130/1998. (X. 6.) Korm. határozattal módosított - 1101/1996. (X. 2.) Korm. határozat 2. a)-c) pontja alapján
dr. Molnár Tamás filozófust, egyetemi tanárt a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság Társadalomtudományi Albizottsága elnökévé kinevezi.

**1022/1999. (II. 24.) Korm. határozat
a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság tagjának kinevezéséről**

A Kormány a Kossuth- és Széchenyi-díj adományozási szabályzatáról szóló - az 1130/1998. (X. 6.) Korm. határozattal

módosított - 1101/1996. (X. 2.) Korm. határozat 2. a)-c) pontja alapján

Gyurkovics Tibor Kossuth-díjas író a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság tagjává kinevezi.

1115/1999. (XI. 24.) Korm. határozat

a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság tagsági, illetve az Irodalmi Albizottság elnöki megbízatásának megszűnéséről

A Kormány a Kossuth- és Széchenyi-díj adományozási szabályzatáról szóló - az 1130/1998. (X. 6.) Korm. határozattal módosított - 1101/1996. (X. 2.) Korm. határozat 2. a)-c) pontja alapján megállapítja, hogy

Szakonyi Károly Kossuth-díjas író, a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság Irodalmi Albizottsága elnökének megbízatása - lemondása miatt - megszűnt.

**A FÖLDTAN ÉS A BÁNYÁSZAT
KOSSUTH-, ÁLLAMI- ÉS SZÉCHENYI-DÍJASAI
(1948-1999)**

Név

A kapott díj neve–fokozata–adományozás éve

Munkahely

Foglalkozás

Az odaítélés rövidített indoklása

Dr. Ajtay Zoltán

Kossuth-arany-1951.

Bányászati Kutató Intézet

igazgató

A bányászat gépesítésénél elért jelentős eredményeiért, találmányai közül a gyártás alatt álló Ajtay-Szilárd féle fejtőgépiért.

Albrecht József

Kossuth-bronz-1954.

MASZOBAL Nyírádi Bányászati Üzem

vájár, robbantó mester

Az izamajori bányanyitáshoz bevezetett új rendszerű gyors vágathajtás megszervezéséért.

Almási István

Kossuth-III-1960.

Borsodi Szénbányászati Tröszt

vájár

Kiemelkedő munkateljesítményért, fiatal bányászok neveléséért.

Dr. Ádám Antal

Széchenyi-1996.

MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet

igazgatóhelyettes, az MTA rendes tagja

Elektromágneses geofizikai kutató módszerek fejlesztéséért és gyakorlati alkalmazásáért, geofizikai műszer fejlesztéséért.

Baán József

Állami-III-1966.

Középdunántúli Szénbányászati Tröszt

vájár, műszakvezető frontmester

A korszerű biztosító szerkezetek és bányagépek üzemszerű alkalmazásáért, az ifjú bányásznemzedék neveléséért.

megosztott: Bege Tamás, Tornavölgyi Kálmán

Dr. Balogh Kálmán

Széchenyi-1995.

ny. egyetemi tanár

A „Szedimentológia” c. könyvéért, oktatási munkájáért.

Dr. Bartha György

Állami-II-1973.

Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem Geofizikai Tanszék

tanszékvezető egyetemi tanár, az MTA rendes tagja

A föld mágneses és gravitációs erőtereinek vizsgálataiban elért alapvető eredményeiért.

Bassa László

Széchenyi-1990.

MTA Földrajztudományi Kutató Intézet

térképész-mérnök

„Magyarország Nemzeti Atlaszáért”

megosztott: dr. Beluszky Pál, dr. Berényi István, dr. Borai Ákos, Keresztes Zoltán, dr. Marosi Sándor, dr. Papp-Váry Árpád, dr. Pécsi Márton, Szőke-Tasi Sándor

Dr. Bán Ákos

Állami-II-1973.

Országos Kőolaj és Gázipari Tröszt
vezérigazgató

A hazai szénhidrogén termelés tudományosan megalapozott továbbfejlesztéséért, jelentős kőolaj- és földgázkészletek felkutatásáért és termelésbe állításáért.

megosztott: dr. Dank Viktor

Bányászati Aknamélyítő V. Mecseki körzet Zalka Máté szocialista brigádja

Állami-1983.

Bósz Mátyás	vájár
Dörmer Konrád	vájár, brigádvezető
György Ferenc	vájár
Horváth István	vájár
Schiffler János	vájár

Az 1000 m-nél mélyebb aknák építésében elért eredményeikért, új technológiák és megoldások üzemszerű alkalmazásáért.

Dr. Bárdossy György

Széchenyi-1997

c. egyetemi tanár, az MTA levelező tagja

A bauxitföldtan és geokémia területén végzett több évtizedes úttörő kutatómunkájáért, közikönyveiért.

Bege Tamás

Állami-III-1966.

Középdunántúli Szénbányászati Tröszt
csapatvezető frontmester

megosztott: lásd Baán Józsefnél

Bencze Miklós

Kossuth-III-1956.

Iszkaszentgyörgyi Bauxitbánya
vájár

A bauxitbányászatban elért kimagasló termelési eredményeiért.

Dr. Beluszky Pál

Széchenyi-1990.

MTA Regionális Kutatások Központja
tudományos főmunkatárs
megosztott: lásd Bassa Lászlónál

Dr. Berényi István

Széchenyi-1990.

MTA Földrajztudományi Kutató Intézet
osztályvezető
megosztott: lásd Bassa Lászlónál

Bodó Elemér

Kossuth-III-1959.

Középdunántúli Szénbányászati Tröszt
vájár, szakvezető aknász

A Hidasi féle rakodógéppel elért kiváló termelési eredményeiért, jól képzett szakmunkások neveléséért.

Dr. Borai Ákos

Széchenyi-1990.

ny. tudományos tanácsadó
megosztott: lásd Bassa Lászlónál

Borsodi Szénbányák Miskolci Bányaiüzem Gagarin Szocialista Brigádja

Állami–1980.

Bartók Zoltán	vájár
Czipa András	vájár
Deák László	vájár
Halász György	vájár
Kocsis István	vájár
Pataki Sándor	vájár, brigádvezető
Pavlyás László	vájár
Stankóczi Sándor	vájár

A frontfejtéseken folyamatosan elért kimagasló eredményeikért.

Bozó Dezső

Állami-I-1975.

Mecseki Érbányászati Vállalat

vájár

Vágathajtások korszerűsítéséért és új technológiák bevezetéséért.

megosztott: Király Imre, Tanácsa József

Budavári Károly

Kossuth-III-1955.

Nógrádi Szénbányászati Tröszt

vájár

Az 1954. évi tervteljesítési állapota 147,9% volt, munkateljesítményéért és új bányásznemzedékek neveléséért.

Buzási János

Kossuth-III-1959.

Várpalotai Szénbányászati Tröszt

üzemi főmérnök

A bányászat területén 13 év óta végzett kiváló munkájáért, az önköltség csökkentése terén elért jelentős eredményeiért.

Dr. Dank Viktor

Állami-II-1973.

Országos Kőolaj és Gázipari Tröszt

vezérigazgató-helyettes

megosztott: lásd dr. Bán Ákosnál

Demeter László

Kossuth-bronz-1953.

Bányászati Kutató Intézet

osztályvezető

A hidrociklon alkalmazása terén végzett kiváló munkájáért.

megosztott: dr. Halász András, dr. Tarján Gusztáv

Dombai Tibor

Kossuth-ezüst-1954.

Magyar Állami Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet

igazgató

A szeizmikus kutató eljárásnak a felszabadulás utáni alkalmazása, a hazai geofizikai műszergyártás terén kifejtett munkásságáért.

Domonkos István

Kossuth-III-1962.

Nógrádi Szénbányászati Tröszt

vájár, brigádvezető

A szocialista munkaversenyben elért eredményeiért, a fiatal szakemberek neveléséért.

Dr. Egyed László

Kossuth-II-1957.

Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem Geofizikai Tanszék

egyetemi tanár, az MTA levelező tagja

„Geofizikai alapismeretek” és a „Föld fizikája” c. könyvekért.

Elekes Ferenc

Kossuth-bronz-1953.

Dorogi VIII-as Aknavállalat
vájár

Munkaszervezői tevékenységért és kiemelkedő szakoktató munkájáért,
átlagteljesítménye 1952-ben 152% volt.

Dr. Esztó Péter

Kossuth-ezüst-1952.

Soproni Műszaki Egyetem
egyetemi tanár

A bányászatban fellépő közetmozgásokra vonatkozó elméleti és gyakorlati kutatómunkájáért.

Dr. Facsinay László

Kossuth-ezüst-1953.

Magyar Geofizikusok Egyesülete
főtitkár

A nagylengyeli olajmezők feltárásában végzett eredményes kutatómunkájáért.

Dr. Faller Gusztáv

Állami-1985.

Ipari Minisztérium
főtanácsos

A hazai szénbányászat irányításában és fejlesztésében végzett több évtizedes kimagasló tevékenységéért.

megosztott: dr. Tamásy István, dr. Tóth Miklós

Dr. Földvári Aladár

Kossuth-ezüst-1951.

Kossuth Lajos Tudomány Egyetem Geológiai Tanszék
egyetemi tanár

A hasznosítható ásványi nyersanyagok tudományos kutatása terén elért
eredményeiért különösen a Velencei hegység lehetséges érckészleteinek
felderítéséért.

Dr. Fülöp József

Állami-1983.

Központi Földtani Hivatal
elnök,

az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem egyetemi tanára, az MTA rendes
tagja

Az „eocén program” ásványi nyersanyagbázisának felkutatása és feltárása
terén elért eredményeiért.

*megosztott: dr. Nemező Ernő, Schoppel János, Solymos András, Vass
László, dr. Végh Sándorné*

Dr. Gagy-Pálffy András

Kossuth-III-1963.

Országos Érc- és Ásványbányák
igazgatóhelyettes

Az érc és ásványelőkészítés műszaki fejlesztéséért, az ólomcinkércek
dúsítási eljárásának kidolgozásáért.

Garai József

Kossuth-III-1963.

Mecseki Szénbányászati Tröszt
vájár, frontmester

Termelési eredményeiért, fiatalok neveléséért, bányamentő szolgálatban
kifejtett munkájáért.

Gál Endre

Kossuth-arany-1952.

Újításokat Kivitelező Vállalat

főmérnök

Új, nagyteljesítményű fűrógép kidolgozásáért és gyakorlati megvalósításáért.

megosztott: Gerber Károly

Dr. Gál István

Kossuth-II-1961.

Tatabányai Szénbányászati Tröszt

igazgató

A szénvagyon növelése és feltárása, valamint a széndúsítás és az iszapolási eljárás korszerűsítéséért.

Gerber Károly

Kossuth-arany-1952.

Újításokat Kivitelező Vállalat

mérnök

megosztott: lásd Gál Endrénél

Dr. Géczy Barnabás

Széchenyi-1994.

Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem Ásványtani Tanszék

tszv. egyetemi tanár, az MTA levelező tagja

A júra ammoniteszek kutatásáért, az új alapokra helyezett őslénytan oktatásáért.

Gémes Péter

Állami-II-1970.

Tatabányai Szénbányák

vájár, csapatvezető frontmester

Páncélkaparós frontfejtés üzemszerű alkalmazásáért, valamint a széles homlokú, zsákgátas izapolásos frontfejtés bevezetése terén végzett munkásságáért.

megosztott: Mucsi József, ifj. Németh József

Dr. Győry Sándor

Állami-1983.

Mátraaljai Szénbányák

vezérigazgató

A hazai energiaforrások feltárása és kiaknázása (továbbá az energiagazdálkodás ésszerűsítése) terén kifejtett kimagasló munkájáért.

megosztott: dr. Kapolyi László, dr. Pápa Aladár, (Papp István), (Schiller János)

Gyurkó István

Kossuth-III-1958.

Borsodi Szénbányászati Tröszt

vájár

A szénbányászatban felmutatott kiemelkedő termelési és munkamódszerátadásban elért kiváló eredményeiért.

Dr. Halász András

Kossuth-bronz-1953.

Bányászati Kutató Intézet

osztályvezető

megosztott: lásd Demeter Lászlónál

Dr. Hazay István

Kossuth-III-1955.

Budapesti Műszaki Egyetem Felsőgeodéziai Tanszék

egyetemi tanár

A geodézia tudományos és gyakorlati fejlesztésben elért kiemelkedő eredményeiért, az 1954-ben megjelent „Földi vetületek” könyvéért.

Dr. Hámor Géza

Állami-1985.

Magyar Állami Földtani Intézet

igazgató

A hazai feketekőszénvagyon kutatásában, feltárásában elért kiemelkedő eredményeiért.

megosztott: Kovács Endre, dr. Nagy Elemér, dr. Némédi Varga Zoltán, Somssich Lászlóné

Hidasi István

Kossuth-II-1958.

Középdunántúli Szénbányászati Tröszt

igazgató

A széntermelés fokozása terén elért eredményeiért, különösen a szénrakodás gyorsítását és megkönnyítését szolgáló rakodógép szerkesztéséért.

Horváth Sándor

Kossuth-III-1957.

Középdunántúli Szénbányászati Tröszt

vájár, csoportvezető

Kiváló termelési eredményeiért, valamint az anyagtakarékosság terén elért eredményeiért.

Husztics Lajos

Kossuth-III-1956.

Dorogi Szénbányászati Tröszt
vájár

A gyorsvágathajtásban elért, nemzetközi viszonylatban is kiváló eredményeiért.

Iski Károly

Állami-1978.

Fejér megyei Bauxitbánya
igazgató

A magyar bauxitbányászat fejlesztésében végzett kiemelkedő tevékenységéért.

megosztott: Kanizsai József, Stubnyán István

Dr. Jantsky Béla

Kossuth-ezüst-1953.

Magyar Állami Földtani Intézet
osztályvezető

A Velencei hegység fluorit, molibdenit, ólom és cink érceinek feltárásánál végzett kiváló munkájáért.

Kanizsai József

Állami-1978.

Bakonyi Bauxitbánya Vállalat
igazgató

megosztott: lásd Iski Károlynál

Dr. Kapolyi László

Állami-1983.

Ipari Minisztérium
államtitkár, az MTA levelező tagja

megosztott: lásd dr. Győry Sándornál

Kazinczi László

Kossuth-III-1956.

Nógrádi Szénbányászati Tröszt

vájár

Kiemelkedő termelési eredményeiért, valamint az egycsillás mozgalom kezdeményezéséért.

Kálmán György

Kossuth-III-1956.

Tatabányai Szénbányászati Tröszt

üzemvezető majd termelési igazgató

A Tatabányai Szénbányászati Tröszt termelésének irányításában kifejtett kiemelkedő munkásságáért és újításaiért.

Dr. Kántás Károly

Kossuth-ezüst-1952.

Soproni Műszaki Egyetem Geofizikai Tanszék

egyetemi tanár

Az olajbányászat termelékenységét jelentősen emelő módszerek kidolgozásáért.

Keresztesi Zoltán

Széchenyi-1990.

MTA Földrajztudományi Kutató Intézet

osztályvezető

megosztott: lásd Bassa Lászlónál

Dr. Kertai György

Kossuth-ezüst-1953.

Központi Földtani Hivatal

elnök, az MTA levelező tagja

A nagylengyeli olajmezők feltárásának irányításában végzett jelentős eredményeiért.

Dr. Kézdi Árpád

Állami-II-1966.

Budapesti Műszaki Egyetem Geotechnikai Tanszék

tszv. egyetemi tanár, az MTA rendes tagja

Talajmechanikai elméleti és gyakorlati kutatásaiért.

Király Imre

Állami-I-1975.

Mecseki Ércbányászati Vállalat

vájár

megosztott: lásd Bozó Dezsőnél

Kis Nagy József

Kossuth-bronz-1953.

Mecseki Szénbányászati Tröszt

főmérnök

Műszaki vezetése mellett a termelés állandóan emelkedik, először valósította meg a ciklikus munkamegszervezést (a pécsi szénbányászat fejtései-nek 40%-a így dolgozik).

Dr. Koch Sándor

Kossuth-bronz-1953.

JATE Ásvány- és Kőzettani Tanszék

tszv. egyetemi tanár

Kiváló oktatási munkájáért.

Kollár István

Állami-1980.

Országos Érc- és Ásványbányák

vájár

A munkaversenyben két évtizeden át végzett kiemelkedő munkájáért.

Dr. Kőrössy László

Állami-III-1970.

Országos Köölaj és Gázipari Tröszt
osztályvezető

A magyar Alföld földtani szerkezetének vizsgálata terén elért eredményeiért.

Kovács Endre

Állami-1985.

Mecseki Szénbányák
területi főmérnök

megosztott: lásd dr. Hámor Gézánál

Kovács Ferenc

Állami-1978.

OKGT Geofizikai Kutatási Vállalat
osztályvezető

A szénhidrogén-kutatás geofizikai műszereinek és módszereinek fejlesztésében, a kutatás hatékonyságának növelésében elért eredményiért.

megosztott: dr. Meskó Attila, Molnár Károly, Sággy György, Varga Imre

Dr. Kovács Ferenc

Állami-1988.

Nehézipari Műszaki Egyetem
rektor, az MTA levelező tagja

A szénbányászati innováció irányításában, megvalósításában elért kimagasló eredményeiért.

megosztott: dr. Pera Ferenc, Staudinger János, Újlaki Miklós

Kovács László

Kossuth-III-1957.

Nógrádi Szénbányászati Tröszt
vájár

Kiváló termelési eredményekért, valamint a fiatal bányászok oktatásában elért eredményeiért.

Dr. Kóta József

Kossuth-arany-1951.

Bányabiztonsági és Robbantástechnikai Kutató Intézet

igazgató

A késleltetett bányászati robbantás elméletének kidolgozásáért és gyakorlati kikísérletezéséért.

Dr. Kretzoi Miklós

Széchenyi-1992.

ny. egyetemi tanár

A magyarországi ösgerincesek, különösen az őseemberi maradványok feldolgozása és a világ szakmai közvéleményével való megismertetéséért.

Kurucz János

Állami-1978.

Oroszlányi Szénbányák

vájár, brigádvezető

Több hazai és külföldi jóvesztő és önjáró fejtésbiztosító üzemszerű alkalmazásáért, kimagasló termelési eredményeiért.

megosztott: Nagy Endre, Tánczos István

Lovai István

Állami-I-1973.

Mecseki Szénbányák,

csapatvezető vájár

A termelésben 15 éven át elért kiváló eredményeiért.

Loy Árpád

Kossuth-ezüst-1952.

Alberttelepi Szénbánya

vájár

A széntermelési eredmények állandó fokozásával kapcsolatos mozgalom elindításáért, a mozgalom kiszélesítésében szerzett érdemeiért, valamint termelési eredményeiért.

Lugosi Ferenc

Kossuth-ezüst-1951.

Tatabányai Szénbányászati Tröszt

vájár

1950. évi tervteljesítése 172,5% volt

Dr. Marosi Sándor

Széchenyi–1990.

MTA Földrajztudományi Kutató Intézet

igazgatóhelyettes

megosztott: lásd Bassa Lászlónál

Dr. Martini Károly

Kossuth-ezüst-1950.

Bányászati Kutató Intézet

gépészmérnök

A komlói szén kokszosításának kérdésében elért eredményeiért.

Dr. Meskó Attila

Állami–1978.

Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem Geofizikai Tanszék

egyetemi docens

megosztott: lásd Kovács Ferencnél

Mészáros József

Kossuth-bronz-1954.

Tatabányai Szénbányászati Tröszt

vájár

A „Nevelj új bányászt” mozgalom megindításáért, mely sok új és képzett munkaerőt adott a bányászatnak.

Molnár Károly

Állami-1978.

OKGT Geofizikai Kutatási Vállalat,

igazgató

megosztott: lásd Kovács Ferencnél

Mucsi József

Állami-II-1970.

Tatabányai Szénbányák

vájár

megosztott: lásd Gémes Péternél

Dr. Nagy Elemér

Állami-1985.

Magyar Állami Földtani Intézet

főosztályvezető

megosztott: lásd dr. Hámor Gézánál

Nagy Endre

Állami-1978.

Oroszlányi Szénbányák

vájár

megosztott: lásd Kurucz Jánosnál

Dr. Nemecz Ernő

Állami–1983.

Veszprémi Vegyipari Egyetem Ásványtani Tanszék

tszv. egyetemi tanár, az MTA rendes tagja

megosztott: lásd dr. Fülöp Józsefnél

Dr. Némedi Varga Zoltán

Állami–1985.

Nehézipari Műszaki Egyetem Földtani-Teleptani Tanszék

egyetemi docens

megosztott: lásd dr. Hámor Gézánál

ifj. Németh József

Állami-II-1970.

Útatabányai Szénbányák

vájár

megosztott: lásd Gémes Péternél

Oláh János

Állami–1980.

Mátraaljai Szénbányák,

részlegvezető

A meddőhányók mezőgazdasági hasznosítását szolgáló eljárás kidolgozásáért és gyakorlati megvalósításáért.

megosztott: lásd dr. Szegi József

Oroszi János

Kossuth-arany-1948.

Borsodi Szénbányászati Tröszt

vájár

Kimagasló munkateljesítményéért.

megosztott: Pallagi János, Pallagi Nándor, Sági József, Varga Balázs

Dr. Oszlaczky Szilárd

Kossuth-bronz-1953.

geofizikus

A nagylengyeli olajmezők feltárásánál dolgozó Eötvös-inga Kutatócsoport munkájának vezetésében és geofizikai irányításában végzett munkájáért.

Pallagi János

Kossuth-arany-1948.

Dorogi Szénbányászati Tröszt

vájár

megosztott: lásd Oroszi Jánosnál

Pallagi Nándor

Kossuth-arany-1948.

Dorogi Szénbányászati Tröszt

vájár

megosztott: lásd Oroszi Jánosnál

Dr. Papp-Váry Árpád

Széchenyi-1990.

MÉM Földügyi és Térképészeti Hivatal

hivatalvezető-helyettes

megosztott: lásd Bassa Lászlónál

Dr. Papp Simon

Széchenyi-1990. (posztumusz)

geológus, az MTA rendes tagja

Az első magyar ipari jelentőségű kőolaj előfordulás feltárásáért, mellyel hazánk kőolajtermelő országgá vált.

Patsch Ferenc

Kossuth-ezüst-1952.

Dunántúli Ásványolajkutató és Mélyfúró Vállalat
üzemvezető

A mélyfúrás terén elért kiváló eredményeiért, nagy idő- és költségmegtakarítást biztosító munkásságáért.

Dr. Pápa Aladár

Állami-1983.

Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat
vezérigazgató

megosztott: lásd dr. Győry Sándornál

Dr. Pera Ferenc

Állami-1988.

Veszprémi Szénbányák
vezérigazgató

megosztott: lásd dr. Kovács Ferencnél

Dr. Pécsi Márton

Állami-II-1975.

MTA Földrajztudományi Kutató Intézet
igazgató, az MTA levelező tagja

A geomorfológiai kutatás irányzatának kidolgozásáért, valamint Magyarország és a Kárpát-Balkán térség geomorfológiai térkép elkészítéséért.

Dr. Pécsi Márton

Széchenyi-1990.

geológus, az MTA rendes tagja

megosztott: lásd Bassa Lászlónál

Pétervári József

Állami-III-1965.

Dorogi Szénbányák
vájár

A fejtési munka műszaki színvonalának, szervezettségének és a fegyel-
mének fejlesztésével a termelő munkában elért kiemelkedő teljesítmé-
nyéért.

megosztott: Putz János, Szax János

Pohl Károly

Állami-II-1975.

Alumíniumipari Tervező Vállalat
műszaki igazgatóhelyettes

A magyar bauxitbányászat műszaki fejlesztésében és az aktív vízvédelem
megvalósításában végzett kiemelkedő munkájáért.

Putz János

Állami-III-1965.

Dorogi Szénbányászati Tröszt
vájár

megosztott: lásd Pétervári Józsefnél

Regösi Ádám

Kossuth-bronz-1954.

Tatabányai Szénbányászati Tröszt
üzemvezető

A legöregebb, komoly víz- és tűzveszélyes VI. akna vezetésében, a mun-
ka gépesítésében és az új fejtési módok alkalmazása terén elért kiemelke-
dő eredményeiért.

Dr. Renner János

Kossuth-ezüst-1954.

Magyar Állami Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet

igazgató

Az országos gravitációs alaphálózat mérésének kezdeményezésével és folytatásával kapcsolatos munkásságáért.

Ribánszki Sándor

Kossuth-ezüst-1951.

Ózdvidéki Szénbányászati Tröszt

fővájár

Kimagasló munkateljesítményéért, 1953. évi átlagos tervteljesítése 214% volt.

Dr. Romwalter Alfréd

Kossuth-bronz-1953.

Soproni Bánya- és Erdőmérnöki Főiskola

tanár

A szénkéimiai kutatás terén elért eredményeiért és ezeknek 1952-ben megjelent összefoglaló publikációiért.

Rufli Lajos

Kossuth-III-1955.

Mecseki Szénbányászati Tröszt

vájár

Kimagasló szénbányász munkájáért, munkamódszerét kb. 500 vájár vette át és vájártanfolyamokon is ismertetik.

Sághy György

Állami-1978.

OKGT Geofizikai Kutató Vállalat

osztályvezető

megosztott: lásd Kovács Ferencnél

Sági József

Kossuth-arany-1948.

Dorogi Szénbányászati Tröszt

vájár

megosztott: lásd Oroszi Jánosnál

Dr. Schlattner Jenő

Kossuth-ezüst-1951.

Magyar Állami Szénbányák

főosztályvezető

A magyar barnaszén lepárolása és kokszosítása terén végzett eredményes munkájáért.

Dr. Schmidt Eligius Róbert

Kossuth-III-1956.

Magyar Állami Földtani Intézet

tudományos főmunkatárs

Eredményes hidrogeológiai és földtani kutatásaiért.

Schoppel János

Állami-1983.

Dorogi Szénbányák

műszaki vezérigazgatóh.

megosztott: lásd dr. Fülöp Józsefnél

Solymos András

Állami-1983.

Tatabányai Szénbányák

műszaki vezérigazgatóh.

megosztott: lásd dr. Fülöp Józsefnél

Somssich Lászlóné

Állami-1985.

geológus

megosztott: lásd dr. Hámor Gézánál

Staudinger János

Állami–1988.

Oroszlányi Szénbányák

csapatvezető vájár

megosztott: lásd dr. Kovács Ferencnél

Dr. Sztrausz László

Kossuth-bronz-1953.

Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt

munkatárs

A nagylengyeli olajmezők területén, a földtani térképészeti munkák során végzett eredményes tevékenységéért.

Stubnyán István

Állami–1978.

Magyar Alumíniumipari Tröszt

vezérigazgató-helyettes

megosztott: lásd Iski Károlynál

Sudár Ferenc

Kossuth-ezüst-1949.

MESZHART Szénbánya Üzem (Pécs-bányatelep)

vájár

Kiemelkedő munkateljesítményéért, 1949. I. I-től elért átlagos teljesítménye 135,4%.

id. Szabó István

Kossuth-III-1959.

szobrászművész

Népművészeti jellegű fafaragványaiért, különösen a bányászat fejlődését ábrázoló kiemelkedő munkáiért.

Szax János

Állami-III-1965.

Dorogi Szénbányászati Tröszt

vájár

megosztott: lásd Pétervári Józsefnél

Dr. Szádeczky-Kardoss Elemér

Kossuth-arany-1949.

ELTE Közettani-geokémiai Tanszék

tszv. egyetemi tanár, az MTA rendes tagja

A testek alakját mérő „CPV” módszer kidolgozásáért.

megosztott: dr. Tárczy-Hornoch Antal

Dr. Szádeczky-Kardoss Elemér

Kossuth-arany-1952.

MTA Geokémiai Kutató Laboratórium

igazgató, az MTA rendes tagja

A barnaköszén úttörő közettani vizsgálataiért és ezzel kapcsolatos publikációiért.

Dr. Szegi József

Állami-1980.

MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézet, tudományos osztályvezető;

ELTE TTK Mikrobiológiai Tanszék, egy. tanár

megosztott: lásd Oláh Jánosnál

Szemán István

Kossuth-ezüst-1951.

Borsodi Szénbányászati Tröszt

géplakatos, üzemvezető

Réselőgép konstruktóri munkájáért mellyel 20 perces réselési idő alatt 4 dolgozó egy napi munkáját lehet elvégezni.

Székely Lajos

Kossuth-ezüst-1952.

Dorogi Szénbányászati Tröszt

A Dorogi Szénbánya Vállalat 1951. évi kimagasló eredményeinek elérésében szerzett érdemeiért, valamint az aknák víztelenítése, továbbá a széles homlokú gépesítési fejtési módok bevezetéséért.

Dr. Székyné Dr. Fux Vilma

Széchenyi-1993.

ny. egyetemi tanár

A földtani tudományos, valamint a nyersanyagkutatásban kifejtett nemzetközileg is elismert, kimagasló munkásságáért, oktatói tevékenységéért.

Szőke-Tasi Sándor

Széchenyi-1990.

MÉM Földügyi és Térképészeti Hivatal
főmunkatárs

megosztott: lásd Bassa Lászlónál

Szűcs László

Kossuth-bronz-1953.

Ásványolaj Kutató és Mélyfúró Vállalat
fúrómester

A nagylengyeli olajmezők legmélyebb termelő kútjainak fúrásánál végzett eredményes irányító munkájáért.

Tajkov András

Kossuth-bronz-1953.

Tatabányai Szénbányák
vájár

Kiemelkedő vájár munkájáért, 1952-ben átlagos teljesítménye 203% volt.

Dr. Tamásy István

Állami–1985.

Bányászati Egyesülés

vezérigazgató

megosztott: lásd dr. Faller Gusztávnál

Tancsa József

Állami-I-1975.

Mecseki Ércbányászati Vállalat

vájár

megosztott: lásd Bozó Dezsőnél

Dr. Tarján Gusztáv

Kossuth-ezüst-1950.

Nehézipari Műszaki Egyetem Ásványelőkészítéstani Tanszék

tszv. egyetemi tanár, az MTA rendes tagja

A hidrociklon hazai alkalmazás területén elért eredményeiért.

Dr. Tarján Gusztáv

Kossuth-bronz-1953.

Nehézipari Műszaki Egyetem Ásványelőkészítés-tani Tanszék

tszv. egyetemi tanár, az MTA rendes tagja

Az úrkúti mangánérc hasznosítási és komlói széndúsítási eljárások kidolgozásáért.

megosztott: Demeter László

Tánczos István

Állami–1978.

Oroszlányi Szénbányák

vájár

megosztott: lásd Kurucz Jánosnál

Dr. Tárczy-Hornoch Antal

Kossuth-arany-1949.

MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Laboratórium

igazgató, az MTA rendes tagja

Elméleti tudományos munkásságán túl jelentős szabadalmaival több alapvető tudományos problémát oldott meg a bányamérés és geodézia terén.

megosztott: dr. Szádeczky-Kardoss Elemér

Dr. Tárczy-Hornoch Antal

Állami-I-1966.

MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Laboratórium

igazgató, az MTA rendes tagja

A geodéziai, bánya- és méréstani, geofizikai tudományok, valamint a műszergyártás területén végzett elméleti és gyakorlati munkásságáért.

Dr. Tomor János

Kossuth-bronz-1953.

Bányászati Tervező Intézet

osztályvezető

A nagylengyeli olajmezők területén folytatott kutatófúrások munkálatainak irányításában és a munkák ellenőrzésében végzett eredményes munkájáért.

Tornavölgyi Kálmán

Állami-III-1966.

Középdunántúli Szénbányászati Tröszt

műszakvezető frontmester, vágár

megosztott: lásd Baán Józsefnél

Tóth Ferenc

Állami-III-1970.

OKGT Dunántúli Kutató-Feltáró Üzem

vezető főmérnök, olajbányász

A szénhidrogén-kutatás technológiájának fejlesztésében végzett gyakorlati tevékenységéért.

megosztott: Vad János

Dr. Tóth Miklós

Állami-1985.

Központi Földtani Hivatal

elnökhelyettes

megosztott: lásd dr. Faller Gusztávnál

Újlaki Miklós

Állami-1988.

Borsodi Szénbányák

csapatvezető vágár

megosztott: lásd dr. Kovács Ferencnél

Ursitz József

Kossuth-II-1962.

Mátraaljai Szénbányászati Tröszt

főmérnök

A bányászat műszaki fejlesztése érdekében végzett kezdeményező, újító munkájáért, valamint az önmozgó páncélpajzs alkalmazásának bevezetéséért.

Vad János

Állami-III-1970.

OKGT Dunántúli Kutató és Feltáró Üzem

főmérnök, olajbányász

megosztott: lásd Tóth Ferencnél

Dr. Vadász Elemér

Kossuth-arany-1948.

Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem Földtani Tanszék

egyetemi tanár, az MTA rendes tagja

Magyarország geológiájával foglalkozó műveiért.

megosztott: dr. Vendl Aladár

Dr. Vadász Elemér

Kossuth-arany-1952.

Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem Földtani Tanszék

egyetemi tanár, az MTA rendes tagja

A hazai mangánérccek genetikai elméletének kidolgozásáért és annak gyakorlati eredményeiért, valamint a „Bauxitföldtan” c. könyvéért.

Dr. Vajta László

Kossuth-III-1957.

Országos Kőolaj és Gázipari Tröszt

vezérigazgató-helyettes

A kőolaj-feldolgozó ipar, különösképpen a hazai bitumengyártás megvalósítása terén végzett eredményes szervező, tervező és kutató munkásságáért.

Dr. Vankó Richárd

Kossuth-II-1957.

Bányászati Tervező Intézet, osztályvezető,

Nehézipari Műszaki Egyetem

tszv. egyetemi tanár

A bányagépek tervezése terén elért kiváló eredményeiért.

Varga Balázs

Kossuth-arany-1948.

Borsodi Szénbányászati Tröszt

vájár

megosztott: lásd Oroszi Jánosnál

Varga Barnabás

Kossuth-ezüst-1950.

Tatabányai Szénbányászati Tröszt
vájár

Sztahanovista munkamódszereivel elért állandóan magas teljesítményért.

Varga Imre

Állami-1978.

OKGT Geofizikai Kutató Vállalat
igazgatóhelyettes
megosztott: lásd Kovács Ferencnél

Vass László

Kossuth-bronz-1954.

Középdunántúli Szénbányászati Tröszt
főmérnök

A Várpalotai Szénbányák Vállalat példamutató műszaki vezetéséért, a vállalat 1953. évi tervét 102,3% teljesítette.

Vass László

Állami-1983.

Oroszlányi Szénbányák
igazgatóhelyettes
megosztott: lásd dr. Fülöp Józsefnél

Dr. Vendel Miklós

Kossuth-ezüst-1951.

Bányászati Kutató Intézet
osztályvezető, az MTA rendes tagja
A földtani tudományok területén elért eredményeiért.

Dr. Vendl Aladár

Kossuth-arany-1948.

geológus, az MTA rendes tagja

A műszaki tudományok terén elért eredményeiért.

megosztott: dr. Vadász Elemér

Veszprémi Szénbányák Ajkai Bányauzem November 7. Szocialista Brigádja

Állami-1985.

Kiss István

szakvezető frontmester

Kovács Zoltán

vájár

Major László

vájár, brigádvezető

Molnár Antal

vájár

Szalai Sándor

szakvezető frontmester

Kiemelkedő termelési eredményeikért, új technológiák, új fejtésbiztosító berendezések alkalmazásának megvalósításáért.

Dr. Végh Sándorné

Állami-1983.

Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem Alkalmazott és Műszaki Földtani Tanszék

tszv. egyetemi tanár

megosztott: lásd dr. Fülöp Józsefnél

Dr. Vitális Sándor

Kossuth-ezüst-1951.

Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem Földtani Tanszék

egyetemi tanár

A földtani térképezés tökéletesítéséért, a hidasi szénelőfordulás felderítésével kapcsolatos eredményes munkájáért.

Dr. Zambó János

Kossuth-ezüst-1953.

Középdunántúli Szénbányászati Tröszt

igazgatóhelyettes, főmérnök, mb. igazgató

A művelési módszerek korszerűsítésében, a vízveszélyes terület művelésének megoldásában végzett kiváló munkájáért.

Dr. Zambó János

Állami-I-1965.

Nehézipari Műszaki Egyetem Bányaműveléstani Tanszék

tszv. egyetemi tanár, rektor, az MTA levelező tagja

A „Bányászati telepítések analitikája” c. könyvében összefoglalt tudományos munkásságáért.

Zsidai János

Kossuth-III-1961.

Nógrádi Szénbányászati Tröszt,

vájár

A korszerű bányabiztosításban valamint az ifjúság és a bányász szakemberek nevelésében elért kimagasló eredményeiért.

A KORABELI HÍRADÁSOKBÓL

A Kossuth-díj átadási ünnepségen elmondott beszédekből

Az 1952. évi kitüntetettek nevében elsőnek *Szádeczky-Kardoss Elemér* kétszeres Kossuth-díjas egyetemi tanár szólalt fel (kivonatos szöveg).

Mélyen meghatva és boldogsággal eltöltve mondok köszönetet tudós-társaim nevében is a kormányzatunknak és rajta keresztül az egész magyar népnek a Kossuth-díjjal való kitüntetésért.

Lehet-e nagyobb, felemelőbb tudat kutató számára annál, hogy munkájával kiérdemelte népének legnagyobb elismerését, hogy munkája magasabb értelmet nyert embertársai, hazája, sőt azon keresztül talán az egész haladó világ szolgálatában.

De lehet-e tisztelet és hála nélkül gondolni új világunkra, arra az új társadalmi rendre, amely a tudománynak ilyen értelmet adott? A tudománynak, amelynek művelése ezelőtt alig néhány évvel hazánkban még nem jelenthetett többet, mint belső kutató kényszerből végzett, de legjobb esetben is öncélú tudományszomj kielégítését. Mert ha eredményeit esetleg fel is használták, az a legjobb szándék ellenére végül is, sokszor észrevétlenül az uralkodó népellenes kisebbség elnyomó céljainak szolgálatába került. Ha pedig ezért a tudományért esetleg jutalom járt, az az akaratlan árulás megszégyenítő vérdíja volt. [...]

Mi, régi és új Kossuth-díjas kutatók büszkén és boldogan vállaljuk ezt az elkötelezettséget, a legszebb szerződést: népünkért, a haladásért, a békéért való küzdelmet tudományunk segítségével. [...]

Az 1952. évi szocialista építés kitüntetettjei nevében **Loy Árpád** Kossuth-díjas sztahanovista bányász beszélt (kivonatatos szöveg).

A kitüntetett munkások nevében szeretnék köszönetet mondani pártunknak, kormányunknak, dolgozó népünknek. Ki sem tudom mondani azt az érzést, amely most engem, egyszerű bányászt eltölt. Tegnap még a délutáni műszakban küzdöttem azért, hogy a nehéz körülmények ellenére minél több szenet adjon Alberttelep népgazdaságunknak. Ma pedig itt állok ebben a gyönyörű teremben, a Parlamentben, amelynek régen a munkásnép közelébe sem jöhetett.

Sohasem hittem volna, hogy egyszer itt fogok állni, mert mikor 12 évvel ezelőtt Alberttelepre érkeztem, egy vesszőkosár és két gyerek volt egész vagyonom. Mint zsilvölgyi bányász azt reméltem akkor, hogy itt emberi élete van a bányásznak, de rádöbbentem, hogy a tőkések Magyarországon és a tőkések Romániájában egyforma az embertelenség és a mohóság. Nagyon nehéz körülmények között kellett dolgozni akkor, és ez nyomot hagyott a bányászok testén és lelkén. Mi sem bizonyítja jobban ezt, mint a sok száz bányász, aki megrokkant, tüdőbajt kapott a tőkések bányáiban. Bizonyíték erre az én két viharos lábam is. [...]

Mi munkások, sztahanovisták, Rákóczinak, Dózsának, Petőfinek és Kossuthnak, a magyar nép legjobb fiainak követői vagyunk. Tudjuk, hogy csak akkor követjük hűségesen nagy történelmi hagyományainkat, ha egyre több vasat, szenet és textilt adunk országunknak. Csak akkor védhetjük meg drága szabadságunkat, csak akkor állhatunk helyt nagy barátunk, a Szovjetunió oldalán a 800 milliós béketáborban, ha teljesítjük ötéves tervünket.

Mi bányászok azt akarjuk, hogy ne csak az emberek, hanem a gépek is végig dolgozzák a 480 percet, hiszen azok nem izzadnak, mint mi. Ha ez sikerül, és sikerülnie kell, nem fog panaszkodni az ország, hogy kevés a szén. Megigérhetem, hogy továbbra is zászlónk lesz ez a jelszó, hogy „*Termelj ma többet, mint tegnap!*” [...]

Magyar Nemzet, 1952. március 16.

A KORABELI ÍRÁSOKBÓL

A VÁJÁROK MESTERE

[...] Eddigi munkájáról, jövő terveiről *Horváth Sándor* a következőket mondotta:

– Az a kitüntetés, amelyet az idei Kossuth-díj odaítélésével kaptam, első-sorban társaimnak szól. Az, hogy 150 százalékos évi átlaggal járultunk a szén-termelés növeléséhez, csak részben az én érdemem. Nagyobb részben azé a 32 brigádtagé, aki vezetésem alatt mindig fegyelmezetten, derekasan dolgozott. Jól összeszokott csapatunk az ellenforradalom napjaiban is megtalálta helyét. Mindennap elmentünk a bányába. Az ajkacsingervölgyi Jókai-bánya csapatai közül elsőnek állítottuk helyre a régi munkafegyelmet. Ma már 72,6 mázsás teljesít-ménnyel dolgozunk, ami korábbi 150 százalékos átlagunkat erősen megközelíti.

– Rajta leszünk, hogy ez a teljesítmény tovább emelkedjék, és a kettes számú front ismét munkájával bizonyítsa be hazaszeretetét.

Népkarat, 1957. március 16.

GYURKÓ ISTVÁN, ORMOSBÁNYAI VÁJÁR

[...] Miért kapta a Kossuth-díjat *Gyurkó István*? Múlt évi átlagtermelése 202 százalék volt, s ez már magában is sokat mond. Emellett tizennégy új bá-nyászt nevelt néhány év alatt, s ezek többsége ma már ugyancsak kitüntetések-et visel a mellén.

– Ezért a kitüntetésért talán inkább az ellenforradalom alatt dolgoztam meg, mint most – mondja. – Azokban a viharos, nehéz napokban néha több mű-szakot egymásutánban lent töltöttem a bányában. Persze nem volt ez valami különös dolog, mert őrizni kellett a bányát, s menteni; amit menteni lehetett. Így történt az, hogy a nagy sztrájk idején, amikor bizony igen kevesen voltak, akik munkára vállalkoztak, harmincegy-harminckét napot számoltak el nekem. [...]

Magyar Nemzet, 1958. március 19.

PALÓCFÖLD SZOBRÁSZ MESEMONDÓJA

Látogatás id. Szabó István Kossuth-díjas népművésznél
Benczúrfalva, 1959. március.

Nógrád vidékén, a Palócföldön karcsú derekú fákkal borított erdők szelíd dombhajlatai ölelkeznek lágyan hajló, megművelt lankákkal. Dombra kúszó smaragdzöld csíkok harsannak a szürkésbarna tájba, az útszélen vadnyulak bukfenceznek s szarvassuták hármasa keresztezi úszva az országutat, valami biztos cél felé suhanva. Ennek a mesébe ringató, kedves magyar tájnak van egy ihletett mesemondója. Egy csodálatos, porcelánkékszemű emberke. Gyors mozgású, fűrgé járású. Nagy álmok hevítik, s eleven példája annak, hogy a nép ereje, az őstehetség mire képes, mi mindent tud győzve teremteni.

Benn a nógrádi dombok sűrűjében, egy emelkedőn omladozik a Benczúr-kúria. Ennek egyik helyreállított szerény szárnyában él, s Benczúr Gyula egykori műtermében faragja fáradhatatlan kitartással teremtető képzeletének nagyszerű alkotásait a Palócföld sokhangú fia, mesemondója, id. Szabó István. Meséi nem a valóságtól menekülő fantázia teremtményei, nem díszítő, gondűző multságok. Szabó István ott született a nógrádi bányavidéken, ismeri fél évszázad bányászsorsának minden keservét közlő, mélyről. Élete céljául választotta, hogy művészi emléket állít a magyar bányászság történetének. [...]

A műtermében találok. Most hallatlan biztos, finom ujjú kezében nem fafaragó szerszámaikat tartja. A tágas műteremben kolosszusként ható agyagmodellen dolgozik. [...]

Sok tervem van, sokat akarok dolgozni, van bőven mondanivalóm és szerencsére jó erőben is vagyok. [...]

Ha nem mondaná, akkor is tudnám, érezném, hiszem korát olyan meghazudtoló fűrgeséggel mozog, olyan ifjúi hévvel beszél terveiről, mint akiből buzog a munkakedv, az erő, a formába kíváncsozó művészi mondanivaló. [...]

GÁL ISTVÁN TRÖSZTIGAZGATÓ

– Gál elvtárs nincs benn, vidéken van. – Ha az ember kereste a minisztériumban, ahol a felszabadulás után néhány évig dolgozott, legtöbbször ezt a felvilágosítást kapta. Mert állandó programja volt: hetenként ötször bányajárás. Mérnökök, bányászok, igazgatók, újságírók kérésére, hívására – de nem kevesebbszer hívatlanul, váratlanul is – odament, ahol új fejtési módszernek csak a gondolata is felbukkant, illetve, ahol a vízzel, a szállítással vagy egyébvel volt probléma, vagy pedig ha „csak” egy embernek akadt is nehezen megoldható dolga.

A csupa energia, minden új és minden probléma iránt érdeklődő, segíteni akarással és mind szélesebb körű szaktudással teli *Gál István* 1953-ban Tatabányára helyezték, a szénmedence vezetőjének. Hogy milyen volt ott akkoriban a helyzet, és hogyan látott munkához, arra így emlékeznek most munkatársai:

– Kritikus állapot uralkodott, a termelés állandóan napi 100-200 vagonnal volt kevesebb a tervezettnél. De egy hónappal azután, hogy idejött, már teljesítettük a tervet azóta is mindig -, néhány hónap múlva már elnyertük a Munka Vörös Zászló Érdemrendjét és a későbbiek során hatszor a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlaját... Mert erős kezekbe került a vezetés. Olyan ember került hozzánk, aki alaposan megfontolja, amit kimond, de aztán nincs nála visszakozás. És ha a felső vezetés ilyen, ez gyűrűzik tovább, és mi is merünk határozottak lenni, sőt: nem is lehetünk mellette mások. (K. L. üzemi főmérnök véleménye).

– Keménység és emberség-ez jellemezte és jellemzi ma is. Kezdetben sok volt nálunk a fegyelmezetlenség. De az új igazgató nem tűrte tovább a vállalatnál sem azt, aki elnézte a fegyelmezetlenséget, sem azt, aki elkövette. Viszont azt az embert, aki becsületesen dolgozott, személy szerint nagyra becsülte; mindenben támogatta. A 13 akna, 15 külszíni fejtés 15 ezer embere közül sok-sok ezret személyesen, alaposan ismer. (R. F. főmérnökhelyettes véleménye).

– Valamennyien ismerjük, úgy kezdte, hogy bevezette a Villám újságot, amelyben rólunk volt szó, ki dolgozott rendesen, ki hibázott. Azután a dísztáviratok, virág a jó eredményt elérő bányász családjának – az ilyen apróság mind nagyon jól esik az embernek. Még a díszhangverseket is a tiszteletünkre adták, és aki a konferanszot mondta, az is rólunk beszélt, az emberek rákapcsoltak a munkára! (B. K. vájár véleménye).[...]

1961.

Kossuth-díjasok és Állami Díjasok almanachja 1948-1985.

Akadémiai Kiadó 1988., p: 350.o.

BÁNYÁSZT KÖSZÖNTÜNK

[...] *Garai József* életének három eseményére emlékezik vissza kristálytisztán, amikor a múltba szállnak gondolatai: a házassága napjára, unokája születésére és az első leszállásra. Ez a nap avatta bányásznak. Azóta 35 év telt el, s a hajdani csillégyerekből segédvájár, vájár és végül frontmester lett.

Háromszor került omlás alá, bent rekedt bányatüzből, légrobbanásakor, s volt gázömlésben is. Ezért lett bányamentő.

– Nem könnyű a bányamentő munkája sem – mondja erről. – A 21 kilós mentőkészülékkel a hátán, sokszor 50-60 fokos fojtogató melegben keskeny réseket vágni, kúszni szakadatlanul előre, mert tudja, hogy társaihoz el kell érnie. S közben ujjnyi vastagságban kidagadnak karjain, nyakán az erek, úgy érzi, hogy még egy perc, s maga is bent veszik, de őt csak egyetlen gondolat vezeti: menni kell, várnak, bíznak bennem a többiek. S nem szabad légyszívűnek sem lenni. Amikor elér az ember a betemetett bányászokhoz, s hallja jajgatásait, akkor is hidegvérrel ácsolni, csákányozni kell, bár legszívesebben a tűz körmével kaparná le róluk a követ, a szenet. Volt úgy, hogy a bányamentőnek az omlásba szorult szerencsétlen lábát kellett levágnia, mert az életét csak így menthette meg. S néha sírni szeretne az ember. Amikor hiába volt minden kínlódás, későn érkezik a bányamentő. Nincs azonban nagyobb öröm, mint amikor sikerül a mentés. Ilyen perc az egész bánya ünnepe. [...]

Népszabadság, 1963. március 16.

HÁROM BÁNYÁSZ ÉLETMŰVE

– *Bege Tamást* tanítani kéne mint tantárgyat – ezt mondja az Állami Díjjal kitüntetett brigádvezetőről a Jókai-bánya igazgatója (Ő vállalkozott arra, hogy megmutatja az utat Begéék házához, mert a látogató, kalauz nélkül, aligha igazodhat el a hegyoldalakat benépesítő ajkai bányásztelepülések, házsorok útvesztőiben). Az ő brigádja volt az első, amely kilenc évvel ezelőtt modern bányagépekkel kezdett el dolgozni. Hatvanan voltak akkor, s három vezetőjük, három fiatal frontmester: *Bege Tamás, Bán József és Tornavölgyi Kálmán*. Kilenc esztendei munkájukért kapták ők hárman megosztva az 1966. évi Állami Díjat.

1958-59-ben nem tudhatták még, mit jelent a gép a bányában. Esetleg csak könyvből vagy hallomásból. Amikor szóba került, hogy a régi módszer helyett vastokmányokkal dolgoznak, sokan felháborodtak; egy viharos termelési értekezleten néhányan azt kiabálták: – Vastámokat akartok hozni a bányába? Akkor bővítsétek ki a temetőket! *Bege Tamás, Bán József és Tornavölgyi Kálmán* ma már nem szívesen eleveníti fel ezeket a régi elcsitul viharokat – minek, hiszen nekik lett igazuk, s azok, akik akkor tűzzel-vassal ellenezték az új módszerek bevezetését, most már meggyőződéses hívei.

De ők hárman kezdték először. Először használták az acéltámokat a Jókai-bányában. Bevált. Az ő közreműködésükkel kezdődött meg az elővájások gépesítése. A korábbihoz képest háromszoros-négyszeres teljesítményt értek el. A frontfejtésben a legnehezebb viszonyok között dolgoztak. Megtanulták a bonyolult gépek kezelését, irányítását. S néhány évvel később, amikor a Jókai-bánya a Dobson-féle önjáró biztosító berendezés révén Magyarország egyik legjobban felszerelt, legkorszerűbb bányája lett, rájuk bízta a tízmillió forintos gépeket. Olyan brigád ez – mondták akkor a bánya vezetői –, amely évek óta szívósan harcol a korszerűbb bányaművelésért; s amely bebizonyította, hogy az új módszerekkel szembeni ellenállást érvekkel, türelemmel s főleg jó példával lehet leküzdeni. A brigád egy főre jutó napi átlagtermelése – az elmúlt hónapot véve alapul – 10,5 tonna. A gépesítés előtt, a legjobb esetben is, csak 4 tonna volt. [...]

Népszabadság, 1966. április 6.

A MÉLYFÚRÁS MESTERE

A zalai olajosok körében nagy volt az öröm, amikor megtudták, hogy az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt Dunántúli Kutató és Feltáró Üzemének vezető fúrómesterét, *Tóth Ferencet* Állami Díjjal tüntették ki. Egyöntetű a vélemény, hogy jó helyre került a magas kitüntetés.

Tóth Ferenc 32 éve dolgozik a szakmában, s talán nincs olyan terület, beosztás, amelyet ne járt volna végig. Mindig az elsők között volt, tanult, kiváló kollektívát nevelt. Egy fia és egy lánya van, apjuk után mindkettő az olajozszakmát választotta. A fúrók nehéz, viszontagságos élete mellett *Tóth Ferenc* közéleti ember is. Sokáig tanácsstag, sőt vb-tag volt, jelenleg is a helyi pártszervezet vezetőségi tagja.

Az 52 éves fúrómesterrel a lovászi dombokon épült olajoslakótelep egyik ikerházában találkoztam. Mostanában sok gratuláló látogatója akad.

– Jólesik az emberek rokonszenve – mondja. – Örülök a kitüntetésnek, bár őszintén megmondom, nem tettem mást, csak tőlem telhetően becsületesen dolgoztam. Talán azzal nyertem meg feletteseim elismerését, hogy a brigádommal én kezdtem el a fúrószakma mélyfúrását. [...]

A terveit iránt érdeklődöm.

– Többet ezután sem tudok adni, mint eddig, de az évtizedek során szerzett szakmai ismereteimre, odaadó munkámra mindig számíthatnak. A szakmában akkor kezdtem dolgozni, amikor Magyarországon először jelent meg az olaj. Akkor pezsgő élet volt itt, Zalában. Énekeltük, hogy „... a fúrószár forog, fúróslégény vígan éli a világát ...”. Mostanában az Alföld a zajosabb. De a dunántúli kutatók az eddigi fúrások alapján igazolva látják, hogy gazdagon van még olaj a mélyebb dunántúli rétegekben. Én hiszek nekik. Minden tudásommal segítem, hogy újraéledjenek a zalai dombok.

Népszabadság, 1970. április 18.

FELADATUK A FÖLD MÉLYÉNEK KUTATÁSA

[...] Mit hozott az országnak a tudományosan alkalmazott szeizmikus és gravitációs mérés? Egy újabb térkép, most egy földtani szelvény kerül elénk, ami olyan, mint egy háborgó tenger. Mit lehet ebből kiolvasni?

Kettőmillió tonna olajat és csaknem hétmilliárd köbméter földgázt évente. Természetesen Magyarország kőolajból behozatalra szorul, nálunk minden ember évente 1 tonna kőolajat „fogyaszt el”, s ezért 10 millió tonna kőolajra van szükségünk. Földgázt is importálunk, ám a hazai szükséglet 80-90 százalékát már ki tudjuk termelni.

Mit adott ehhez a szép eredményhez az „ötös team”?

Molnár Károly: „A korszerűen alkalmazott tudományos kutatásokat koordinálok.”

Varga Imre: „A geofizikai mérések földtani értelmezését végzem.”

Kovács Ferenc: „A gravitációs módszerek tervezésével, fejlesztésével foglalkozom.”

Sághy György: „A számítógépes kutatás bevezetésében vettem részt.”

Dr. Meskó Attila: „A geofizikai módszerek tudományos meghatározása, szeizmikus programozás és a számítógépes alkalmazás a feladatom.”

A kiváló szakembergárda a geofizikai kutatásokban újat teremtett. Magyarország földtanilag teljesen más, mint Európa többi országa. Egyedi föld ez, egyedi medence. A pontosan fölvázolt térképeknek köszönhető, hogy nálunk jó eredménnyel, gazdaságosan és termelékenyen lehet a szénhidrogéneket feltárni.

Molnárék csapata és az általuk irányított, az ország legkülönbözőbb területén méréseket végző 1400 ember nemzetközi szinten is jelentős eredményt ért el. Ám a geofizika, nemcsak számítógép, térkép és fejtörés. A geofizika: sár, jég, fagy, a családtól távol végzett terepmunka.

Népgazdaságunknak nagyon komoly érdeke fűződik ahhoz, hogy a saját – olaj- és földgázmennyiség hosszú időn át kitermelhető legyen, ez a termelés ne csökkenjen, hanem inkább növekedjék. *Molnárék* ezt segítik elő.

Az öt embernek ezt az okos, áldozatos munkáját honorálja a Magyar Népköztársaság az Állami Díjjal.

Népszava, 1978. április 3.

A CSAPATVEZETŐ VÁJÁR

Ötvenegy éves. Csapatvezető vajár az Országos Érc- és Ásványbányák felsőpetényi agyagbányájában. Munkásör rajparancsnok, tagja a rétsági járási pártbizottságnak, az üzem pártvezetőségének. 1973 óta vezetője annak a szocialista brigádnak, amelynek alapító tagja volt 23 évvel ezelőtt. Ez a több mint két évtized, a szocialista brigádmozgalomban végzett kiemelkedő politikai és szakmai munka, példamutató közéleti tevékenység hozta meg *Kollár Istvánnak* az Állami Díjat. [...]

Hol tágasabb, hol szűkebb, ide-oda kanyargó vágatokon jutunk el a brigád munkahelyére, ahol a másik két alapító brigádtag, Kosik János és Bender Ferenc dolgozik. Ők mondják:

– Ha valaki ebben a bányában, de az egész ásványbányászatban megérdemli ezt a kitüntetést, hát *Kollár Pista* feltétlenül. Ő alapította itt az első brigádot, s dolgozik azóta is, többet vállal, mint bárki más. Mindenütt tudják ezt a bányában,

Ennél pedig aligha kell nagyobb dicséret.

Népszabadság, 1980. április 4.

A KINCSLELŐK

A földtani harmadkor, a terciér kezdetén, az eocén korban nagyjából a mai Tatabánya, Dorog, Balinka, Dudar vonalon hatalmas, mocsaras, fákkal benőtt tengerpart húzódott. Az 53-54 millió év előtti táj ma mélyen a föld alatt őrzi a legjobb hazai barnaszenet: a geológiai viszonyok változása során keletkezett 3500-4000 kalóriás kincset. Régen tudott, hogy van, s termelése a magyar kapitalizálódás ütemében egyre növekedett. Az 1960-as évek végén, az olcsó olaj korszakában mind kevésbé állta a versenyt, megkezdődött a bányászat visszafejlesztése. Az első olajárrobbanás után azonban kiderült: saját energiahordozó felé kell fordulni. Ismét gazdaságossá vált a hazai szénvagyon feltárása. A hetvenes évek közepén született az eocénprogram, előirányozták új bányák nyitását és az ezek szénére épülő bicskei hőerőmű tervezését.

Fülöp József akadémikus, a Központi Földtani Hivatal elnöke így foglalta össze annak a munkának a lényegét, amelynek sikeres irányításáért hatodmagával most kapott Állami Díjat. Vele együtt Nemecz Ernő akadémikus, Végh Sándorné geológus, egyetemi tanár s három bányamérnök: Schoppel János, Solymos András és Vass László, az érintett bányaüzemek műszaki vezetői.

Eredményként az oroszlanói Márkushegy, a nagygyeházi és a lencegyi bányászati üzem már termel. Mányban megkezdtek az aknatelepítést. Az előkészület szakaszában van a zsámbéki és a héregi terület kutatása. Tízéves, már sikereket – szenet – hozó munkát foglal össze az Állami Díj odaítélő okiratának egy mondata: az eocénprogram ásványi nyersanyagbázisának felkutatása és feltárása terén elért eredményeikért ...

1983.

Kossuth-díjasok és Állami Díjasok almanachja 1948-1985.
Akadémiai Kiadó 1988., p: 617.o.

AZ AKNAMÉLYÍTÉS PROFESSZORAI

Nehéz akár egy rövid beszélgetés idejére is *Dörmer Konrádot* megtalálni, de a harmadik nap után sikerült. Zárt arcú, halk szavú, csendes ember. Érezni a munkához szokott ember szűkszávúságát rajta. A Bányászati Aknamélyítő Vállalat mecseki körzetében dolgozó Zalka Máté szocialista brigád vezetője ő. A brigád, illetve személy szerint Dörmer Konrád brigádvezető, Schiffer János, Bösz Mátyás, György Ferenc szakvezető vájárok és Horváth István rokkant nyugdíjas bányász (nyugalma-zott brigádvezető) a felszabadulás ünnepe alkalmából Állami Díjat kapott. Két-két és fél évtizede dolgoznak az aknamélyítésnél és ebből közel 19 évet együtt.

1964-ben Horváth István szervezte a brigádot és 1979-ben amikor nyugdíjba került, vette át Dörmer Konrád.

– Olyan brigád ez, ahol gyökeret eresztett az ember, pedig mindig nagy feladata volt a brigádnak – mondja a brigádvezető.

Valóban, a Mecseki Ércbányászati Vállalat beruházási munkáinak nagy része az ő munkájuk eredménye. Dolgoztak a III-as üzem D-i vakakna építésén, a IV-es üzem légaknáját mélyítették, a IV-es és V-ös üzem tárolószinti alapvágatát és főlégvágatát készítették, és az V-ös üzem beruházási munkáinak jelentős részét a szállító- és légaknát ők mélyítették.

A munkavégzésük során minden területen valami újat, korszerűbbet, biztonságosabbat kísérleteztek ki, a biztonságosabb munkavégzés, a nagyobb teljesítmény érdekében. Ennek alapján született meg 1981. júniusát követően az az országos rekord, amelyet az 5,5 m átmérőjű V-ös légakna mélyítése során elértek. Egy hónap alatt 208,8 m aknát mélyítettek és 20,38 m³ volt az egy főre vetített műszakkitermelés.

– Nemcsak a rekordok terén nagyszerű a brigád, hanem a közel két évtizedes átlagteljesítménnyel is, melyet lépésről-lépésre fokozni tudott – kapcsolódik a beszélgetésbe Jankovics István üzemvezető.

Például 1965-ben 574 fm éves aknamélyítés mellett 2,55 m³ volt az egy fős termelés műszakonként 1974-ben akkor még folyamatos munkarendben 625 fm az éves összes mélyítés, és 5,52 m³/mű/fő az egy főre

vetített termelés. Az ötnapos munkahétre való áttérés után 715 fm évi aknamélyítésből 3,19 fm/nap és 6,43 m³/mű/fő volt a brigád teljesítménymutatója. Ez egy dinamikus fejlődés és közben volt egy-két aknamélyítési rekord. De ez a rekord nemcsak cél, hanem eszköz is volt, amelynek tapasztalatait a mindennapi életben jól fel lehet használni a termelékenyebb munka, a nagyobb teljesítmény elérésére. A kimagasló sikerük titka, hogy egy új gép, egy új technológia mellé mindig párosítani tudták a korábbi tapasztalataikat. Az újra való átállás gyermekbetegségei után menet közben módosítottak a technológián, hogy a legcélszerűbb, legjobb megoldást megtalálják. Így a brigád tapasztalata és tudása alapján módosult a konténeres anyagleadás, így kísérleteztek ki a kézifűrés fogásmélységét 4,0 m-re, kísérleteztek robbantóanyaggal, gépi fűréssal. A mélyítési munka során alkalmazott cementálás például nemzetközi sikert jelentett a brigádnak. Az aknamélyítésben professzorok ezek az emberek – szögezi le határozottan az üzemvezető.

– Sok jó munkatársat ismertem meg s a munkatársi viszony baráti viszonyná alakult – hallom a halk szavú Dörmer Konrádtól. Talán ennek köszönhető, hogy megszámlálhatatlanul sok társadalmi munkát végeztek együtt. A Honvéd utcai óvoda korszerűsítése, a kertvárosi I. sz. iskolában korszerű világításszerelés, a meszesi iskolában pályaépítés, Abaligeten játszótérépítés, a Megyei Kórház helyreállítása...

E munkák alkalmával – meg a hobbikertben, mert majdnem mindenkinek van a brigádban – legalább utolérte a napsugár is őket.

Az évek során a tanulási kedv is nagy volt a brigádban. Nem csoda, hiszen az új technika megkívánta, rákényszerítette az embereket a tanulásra. Huszonhárman végezték el a bányaiipari technikumot és tizennégyen már műszaki állományba kerültek.

A nyugalmazott brigádvezetőt, Horváth Istvánt „aktív pihenése” közben találtam. Rokonságának segített egy gazdasági épület építésénél. Bizonyára szükség volt a szakértelmére, mert betonozáshoz zsaluztak.

Csak erős zihálása árulja el, hogy nem volt alaptalan egyik napról a másikra nyugdíjaztatása. Most már ráérősen dolgozik, nem hajtja a teljesítménybérézés.

Faggatom a brigád alakulásáról, az elmúlt évek nagy tetteiről, az Állami Díjról és nyugdíjas éveiről.

– Nem talállok szavakat arra, hogy milyen nagy meglepetés volt és milyen jólesett, hogy rám is gondoltak e magas kitüntetésnél. Azt hiszem, ez azt jelenti, hogy mégis számított valamit az a munka, amit a brigádban én is tettem. Néha nagyon nehéz volt. Kaptuk az új szovjet gépeket, mellé a technológiai folyamatot, jöttek a szovjet szakemberek és mégis nekünk kellett a mi aknáinkhoz igazítani sok mindent, hogy azt csinálják a gépek, amit mi akarunk. A IV-es légaknában, amikor megjött a víz, alig győztünk menekülni, visszaszerelni az aknába minden gépet s aztán mégis mi győztünk. Nehéz lehet a munkatársaknak most a lencsehegyi aknában. Schiffer János, György Ferenc és Bösz Mátyás ott dolgoznak. Úszóhomokban kell aknát mélyíteni. Ilyet még nem csináltunk – mondja Horváth István, olyan jól informáltan, mintha most is a brigád sorsát intézné. Nemrég, alig négy éve itthon is és másutt is figyeltek a szavára, szakértelmére. Többször képviselte társait, a szakmáját, a szocialista brigádvezetők tanácskozásán. Most az utóda Dörmer Konrád készül a szocialista brigádvezetők VI. országos tanácskozására.

Kukai András

Bányamunkás, 1983. május

ÉSSZERÜBB MUNKÁVAL

Sokat töprengtem. Hogyan közelítem meg *dr. Tamásy Istvánt*, a Bányászati Egyesülés vezérigazgatóját. Többször láttam és hallottam őt. Mindig okosan és értően szolt a szénbányászatról. Felmértem magamnak.

Megtudtam, Zalában született és 1944-ben érettségizett Zalaegerszegen. Megtetszett neki az olajbányászok, fűrészek élete. Elhatározta, olajfúrómérnök lesz. Így került 1944-ben a soproni Bányamérnöki karra. A szünidőben a toronymunka összes fázisában dolgozott. Harmadéves volt, amikor a pécsi szénbányák vezetői több tanulóknak – neki is – ösztöndíjat ajánlottak fel. 1950-ben, a vizsga után *dr. Tamásy István* szénbányász lett Pécssett.

Végigjárta az akkori pécsi szénbányák valamennyi üzemét, ott minden munkakörben dolgozott üzemmérnök, szellőztetési mérnök, felelős műszaki vezető helyettes, főmérnök, üzemvezető, a központban műszaki osztályvezető, majd a pécsi Szénbányászati Tröszt főmérnöke.

Találkozásunkkor egyből oldódott közöttünk a feszültség, hisz ha két bányász valahol találkozik, rögtön a bányáról beszél. Így minden erőltetés nélkül valamiféle azonosság keletkezett közöttünk.

– Pécssett a bányaiüzemekben tanultam meg igazán tisztelni a bányászokat – mondja *dr. Tamásy István*. – Kemény iskola volt. Sokat tanultam az ottani bányászoktól, vágároktól, aknászoktól, bányamesterektől, azoktól, akikkel együtt dolgoztam. Ez másfél évtized volt.

– A Nehézipari Minisztérium 1962 végén Pestre hozott: a Szénbányászati Főosztály helyettes vezetőjének, majd pedig a Bányászati Műszaki Főosztály vezetőjének neveztek ki.

– Ez finoman kifejezve hivatali munka.

– Úgy érzem, soha nem váltam hivatalnokká. A termeléstől nem szakadtam el. Mindig a bányát jártam. A magyar szénbányászat sok mindenben ment keresztül – tűnődik csendesen –, csináltunk már bukfcencet előre és hátra.

Dr. Tamásy István csodálkozásom láttán folytatja:

– Az előrebukfenc – amiben részt vettem – 1965-ig tartott, ahol a cél a termelés emelése volt. Ezután az energiastruktúra korszerűsítése kapcsán a szénbányászat tervszerű visszafejlesztését döntötte el a párt és a kormány. Az akkori körülmények között ez teljesen ésszerűnek látszott. Úgy nézett ki, hogy olcsó szénhidrogént kapunk. Nem az volt a baj – szerintem – amit megtettünk, hanem az, amit nem.

– Ezt hogyan kell érteni?

– Az teljesen indokolt volt, hogy a rossz, gazdaságtalan bányákat leállítottuk. A gondot az jelentette, hogy a megmaradt bányászatot nem korszerűsítettük, nem fejlesztettük. Viszont el kell mondani, hogy a visszafejlesztésnek árnyoldalai mellett voltak előnyös oldalai is. Ekkor sok humánus rendelkezés is született – 2006-os, 2007-es – és így megfelelő gondoskodás történt a bányászokról. Ide kívánczok még, hogy például a dekoncentrált borsodi bányákból egy koncentrált nagyüzemű bányászkodást alakítottunk. Ekkor volt két olyan éve a magyar szénbányászatnak, hogy évente 10-10 százalékkal nőtt az összüzemi teljesítmény. Kiderült, a szénbányászkodásban való élni akarás még a nehéz magyar körülmények között is.

– Miért hangsúlyozza folyton a magyar viszonyokat?

– A magyar körülmények messze nehezebbek a világ átlagánál. Ha ezt nem valljuk be, akkor a saját munkánkat becsüljük le. Nem a szénvagyon nagyságában, hanem a minőségében és a széntelepek adottságában vagyunk szegények. Egy magyar szénbányásznak kétszer annyit kell tudnia, hogy talpon maradjon. Külföldi szakértők nem egyszer elmondják, hogy ilyen körülmények között el sem tudták képzelni, hogy bányászkodni is lehet.

– Egy újabb dátum és fordulópont a saját és a szénbányászat életében: 1974.

– Igen, itt még nehezebb probléma előtt álltunk, megállítani a visszafejlesztési folyamatot és megfordítani a trendeket. Ezért ekkor megalakult a Magyar Szénbányászati Tröszt, aminek a műszaki vezérigazgató-helyettese lettem. Sok mindent sikerült tennünk a szintentartás érdekében, de a termelés további emelésénél egyre inkább szükségmegoldásokat kellett igénybe vennünk.

– A következő állomás 1982, amikor a Bányászati Egyesülés vezérigazgatójának kinevezték. Véleménye szerint ma melyek a szénbányászat neurális pontjai?

– A gyökerek mélyebbre nyúlnak – erre már utaltam –, mert a bányászat hosszú távú iparág, itt nem lehet gyorsan változtatni. A bányatelepítés tökeigényes, időigényes; nagy kivitelezési háttérrel kell rendelkezni, és a megfelelő termelési kapacitásokat időben kell biztosítani. Jelenleg a szénigények nagyobbak, mint a széntermelési kapacitás és közöttük az olló még mindig nyílik. Ezeket egy sereg szükségmegoldással kellett és kell áthidalni. Ilyen átmeneti megoldásnak számítanak a szabadnapi termelések, ami most már tartás folyamattá vált és sajnos az elviselhetőség határáig vesszük igénybe a bányászokat. A jelenleg működő 42 aknából mindössze 24-nek van perspektívája. A többi hamar kimerül. A gépeink elhasználódtak. Sok helyen nullára leírt gépekkel dolgoznak. Sorolhatnám tovább...

– És a munkaerő?

– Itt nem szabad csak létszámhiányról beszélni, a föld alatti és ott is elsősorban a vajúrókból van kevés. Azonban a mennyiségnél nagyobb probléma a minőség. Új gépeket, technikát viszünk a bányába, ami nagyobb szaktudást igényel. Ugyanakkor a bányában mindazt tudni kell, ami a bányászatban elengedhetetlen. Nagyobb szaktudásra lenne szükség. A régi tapasztalt vajúrlétszám egyre fogy, az utánpótlás pedig nem megfelelő mértékű és enyhén szólva nagyon sok kívánnivalót hagy maga után.

– A mostani Minisztertanácsi döntés végleges és hosszú távú megoldást jelent?

– Sok minden kell ahhoz, hogy a bányászat, a bányaművelés normalizálódjon, ezt csak egy lépésnek tekintem, ami történt és ami történni fog. Idő, lehetőség és pénz kell. A bányaművelésünket is meg kell újítani. A teljesítményeket nem több, hanem ésszerűbb munkával kell növelni. Enélkül nem élünk meg.

Amikor dr. Tamásy Istvánt az életéről kérdezem, minduntalan a bányászathoz tér vissza. Számára mindig a szénbányászat és a benne dolgozók biztonsága volt az első. A doktori disszertációjában is a gázki-

törés és annak legyőzésével kapcsolatos tennivalókkal foglalkozik. Hitvallása, hogy a bányamérnök olyan, mint egy karmester, mert sok tudományt, szakismeretet kell összehangolnia ahhoz, hogy a bánya megfelelően és jól üzemeljen. Amikor pedig a közelmúltban kapott Állami Díjról kérdezem, szerényen mondja: „A bányászatban nincs egyéni teljesítmény, ott mindig kollektív csapatmunka van. Ezért az Állami Díj nemcsak nekem szól, hanem azoknak is, akikkel együtt dolgozva értük el az eredményeket.”

Ladányi András

Bányamunkás, 1985. május

**A FÖLDTAN ÉS A BÁNYÁSZAT
KOSSUTH-, ÁLLAMI-, SZÉCHENYI-DÍJAZOTTAINAK
ÖSSZESÍTŐ TÁBLÁZATA
(1948-1999)**

Év	Díjazottak (fő)				%
	Kossuth	Állami	Széchenyi	Összesen	
1948-1950	14	-	-	14	7,82
1951-1955	43	-	-	43	24,02
1956-1960	15	-	-	15	8,38
1961-1965	6	4	-	10	5,59
1966-1970	-	11	-	11	6,15
1971-1975	-	9	-	9	5,03
1976-1980	-	22	-	22	12,29
1981-1985	-	27	-	27	15,08
1986-1990	-	4	18	22	12,29
1991-1995	-	-	4	4	2,23
1996-1999	-	-	2	2	1,12
Összesen	78	77	24	179	100,0

Megjegyzés:

A táblázat nem tartalmazza a budapesti metró mélyalagút építésénél bevezetett új technológiai eljárásért, korszerű szervezésért 1978-ban Állami díjat elnyert KÉV-METRÓ alábbi díjazottait (megosztott): Bertalan Imre főgépész, Boros András vágár-brigádvezető, Hényel László vágár-brigádvezető, Molnár György okl. bányamérnök, építésvezető, Lakatos Ervin főmérnök és B. Szabó Gyula pajzsgépész brigádvezető

**1948 – 1999. KÖZÖTT KIOSZTOTT
KOSSUTH-, ÁLLAMI ÉS SZÉCHENYI-DÍJAK**

Díj	db	fő
Kossuth	1.120	1.349
Állami	432	1.167*
Széchenyi	185	242
Összesen	1.737	2.758**

Megjegyzés:

* ebből 296 fő szocialista brigádtag

** 145 fő két alkalommal, 7 fő három alkalommal részesült a díjak valamelyikében, így a tényleges díjazottak száma 2.599 fő

FELHASZNÁLT IRODALOM

- A Kossuth-díj, az Állami díj és a Széchenyi-díj fél évszázada (1948-1999)
Magyar Hivatalos Közlönykiadó
- Kossuth-díjasok és Állami Díjasok almanachja (1948-1985)
Akadémia Kiadó – 1988.
- Korabeli közlönyök
- Korabeli újságcikkek

Dr. Horn János (1932) a Soproni Műszaki Egyetemen (okl. olajmérnök), az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetemen (okl. gazdasági mérnök) és a Marx Károly Közgazdaság Tudományi Egyetemen (okl. szakközgazda) végzettséget szerzett.

1957-1961. között a Mélyfúró Vállalatnál dolgozott mint fúró-mérnök, 1961-1991. között az Országos Földtani Főigazgatóságon, majd jogutódjánál a Központi Földtani Hivatalnál területi főmérnök, majd közgazdasági főosztályvezető. 1992-től a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete elnöki főtanácsadója.

Az MTA Bányászati Tudományos Bizottságának állandó meghívott tagja, az MTA Bányászati Ergonómiai és Bányaegészségügyi Bizottság, a Magyar Geológiai Szolgálat Tudományos Tanácsának, és a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar Kari Tanácsának tagja.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Bányászati Szakosztály budapesti szervezet elnöke, a Gazdálkodási Tudományos Társaság Tudományos és Szakértői Tanács tagja.